

آزمون ۷ از ۱۳

شرکت تعاونی خدمات آموزشی کارکنان
سازمان سنجش آموزش کشور

اگر دانشگاه اصلاح شود مملکت اصلاح می‌شود.
امام خمینی (ره)

**پاسخ تشریحی آزمون آزمایشی
سنجش دوازدهم - مرحله چهارم
(۱۳۹۸/۱۰/۲۷)**

ادبیات و علوم انسانی (دوازدهم)

کارنامه آزمون، عصر روز برگزاری آن از طریق سایت اینترنتی زیر قابل مشاهده می‌باشد:

www.sanjeshserv.ir

مدیران، مشاوران و دبیران محترم دبیرستان‌ها و مراکز آموزشی

به منظور فراهم نمودن زمینه ارتباط مستقیم مدیران، مشاوران و دبیران محترم دبیرستان‌ها و مراکز آموزشی همکار در امر آزمون‌های آزمایشی سنجش و بهره‌مندی از نظرات ارزشمند شما عزیزان در خصوص این آزمون‌ها، آدرس پست الکترونیکی test@sanjeshserv.com معرفی می‌گردد. از شما عزیزان دعوت می‌شود، دیدگاه‌های ارزشمند خود را از طریق آدرس فوق با مدیر تولیدات علمی و آموزشی این مجموعه در میان بگذارید.

کانال تلگرام آزمون‌های آزمایشی سنجش @sanjesheducationgroup

ویژه پایه دوازدهم

فارسی و نگارش

۱. گزینه ۳ درست است.

در مصراع دوم بیت سؤال، و (الف و ب) و هـ «طاق» سقف کوژ (محدب) است، اما در مصراع اول بیت سؤال، و (ج و د) ضدّ جفت. [«طاق» معرّب تک است.] (واژه‌نامه + صفحه ۶۵)

۲. گزینه ۴ درست است.

واژه	معنی درست	ترفند طراح
کازیه	جاکاغذی	استفاده از جزء معنایی درست برای ساختن معنی نادرست
نشئه	سرخوشی	کاربرد معادل صفتی برای اسم [مصدر]
صبح	صبح (بامداد، ...)	کاربرد معادل معنایی مربوط به واژه همیشه
داعیه	ادّعا	کاربرد معادل صفتی برای اسم [مصدر]

(واژه‌نامه + صفحه ۴۸)

۳. گزینه ۱ درست است.

«مدام»، در این بافت، یعنی پیوسته، همیشه. (واژه‌نامه)

۴. گزینه ۱ درست است.

املائی درست	هم‌آوا	متشابه	قرینه ساختاری - مفهومی در متن
ثواب	صواب	-	ضایع شدن [← مفعول قاعدتاً به لحاظ نوع دستوری اسم است، نه صفت]
فِراق	-	فِراغ	در
فِراغ	-	فِراق	تمهید اسباب عیش ...
عاجل	آجل	-	دم غنیمت است
بحر	بهر	-	... + صخره + آسمان
از بهر	-	-	مجموعاً، یک حرف اضافه
صخره	-	سُخره	... + بحر
امارات	عمارات	-	قرار گرفتن معنی در دایره مفاهیم حکومتی
غربت	قربت	-	رنج ...

۵. گزینه ۴ درست است.

در ۱)، حجت گزاردنی (بیان کردنی) است. در ۲)، اجازه دادن؛ و ۴) [به حال خود] رها کردن باید صورت گزاردن داشته باشند، نه گزاردن. در ۳)، حق گزاردنی است [همچنان که در ۲) به درستی آمده است]

۶. گزینه ۲ درست است.

حکم، مفهوماً، معطوف علیّه قضاست.

۷. گزینه ۳ درست است.

اساساً غزل اجتماعی محتوای غنایی ندارد، بلکه صرفاً به لحاظ شکلی شباهت‌هایی با غزل سنتی برقرار می‌کند. (صفحه ۲۷)

۸. گزینه ۲ درست است.

فقط در ۲) جناس [تام] هست. میان «بار» و «بار». [بهتر از ما می‌دانید که «ش» ضمیر متصل، جزء واژه نیست.] اینجا میان «بار» اول (دفعه) و «بار» دوم (ثمره) جناس تام برقرار شده، در حالی که دومی، به تناظر «یک»، بیرون بافت، معنی دفعه دارد. در ۱)، «طاق» (= سقف کوژ) و در ۴)، «آب» (= اعتبار)، به تضاد / تناظر «جفت» و «دریا» ایهام تناسب دارند. در ۳)، اولاً همبازی و بازی جناس ندارند؛ دلیلش روشن است و در شرح‌های پیشین بارها گفته‌ایم؛ ثانیاً، «بازی» [کردن] هم «لعب» است، هم خود را باز (پرنده شکاری) انگاشتن!

۹. گزینه ۴ درست است.
فقط یک تشبیه: تو [آن] مشت [ای] هستی. و اگر از «ایهام» محتمل در «خמוש»، احتیاطاً، صرف نظر کنیم، «جور گردون» و «مشت نواختن زمین بر فلک» و «ای دماوند» سه تشخیص به کار رفته در کل دو بیت هستند.
۱۰. گزینه ۲ درست است.
تلمیح عبارت که پیداست؛ «بوی جوی مولیان» و «بخارا». مفهوماً میان «ترقی» شهری [و «زندگی» اروستایی]، و رها کردن و بال و پر گشودن تضاد هست. اما متناقض‌نمایی در کار نیست. عبارت جناس هم ندارد. ایهام و تشخیص نیز هم. اما «ترقی» را دست کم می‌توان مجاز از زندگی شهری گرفت؛ استعاره‌اش نیز همان است که تشبیه به کار رفته در آخرین جمله آشکارش می‌کند.
۱۱. گزینه ۲ درست است.
۱) «پرده» (نغمه) و «پرده» (حجاب) + «برید» و «درید». ۲) «نی» و «می». ۳) «نیست» (← فعل اسنادی) و «نیست» (نابود) + «باد» (جریان تند هوا) و «باد» (فعل دعایی اسنادی). ۴) «دور» و «نور» + «نیست» (← فعل اسنادی) و «نیست» (= وجود ندارد ← فعل ناگذر).
۱۲. گزینه ۴ درست است.
به شرح ۴) در پیشین دوباره نگاه کنید. برای درک منطق حاکم بر طراحی سؤالات ۱۱ و ۱۲ به خودارزیابی ۲ از صفحه ۲۰ کتاب رجوع کنید.
۱۳. گزینه ۲ درست است.
قبلاً هم به تأکید تذکر داده بودیم: نمی‌توان بعد از کسره اضافه، بعد از حرف اضافه، یا قبل از نشانه مفعول «نهاد» داشت. ضمناً یاد بگیرید، ساختار و - به تبع آن - مفهوم همیشه در محدوده یک مصراع [مثلاً همین ۲] یا حتی یک بیت کامل نمی‌شوند.
۱۴. گزینه ۲ درست است.
فعل در صورت سؤال گذرا به متمم است؛ در ۱) و ۳) و ۴) ضمیرهای متصل متمم‌اند. حال آن که در ۲) - م مفعول خواندن (= نامیدن) است.
۱۵. گزینه ۳ درست است.
یادتان نرود! گونه مجهول هر جمله‌ای یک جزء اصلی از گونه معلوم خود کمتر دارد؛ ساختن: گذرا به مفعول ← جمله ۳ جزئی؛ ساخته شدن: ناگذر ← ۲ جزئی.
۱۶. گزینه ۲ درست است.
۲) مجموع [این] طبقه‌ای خاک (صفت پیشین مضاف‌الیه + مضاف‌الیه مضاف‌الیه). ۱) و ۴) وابسته وابسته ندارند، چون اساساً نمی‌شود مضاف‌الیه را وابسته صفت گرفت! ۳) هم - اگر خوب به ساختارش دقت کرده باشید - ممیز ندارد.
۱۷. گزینه ۱ درست است.
۱) و ۲) و ۴) نفی علم روز می‌کنند و ما را به «ماورا» بازمی‌خوانند؛ در ۱) پژمردن گل زیر انگشت‌های [علم تجربی] «تشریح» به شکل آلوده شدن به علم عددبیین قابل بازیابی است؛ بدین گونه، ۱) به نسبت ۲) و ۴) به عبارت سؤال نزدیک‌تر است. [معنی «علم» در ۳) اساساً با معنی آن در ۱) متفاوت است؛ در ۳) «علم» دانش دین است.]
۱۸. گزینه ۴ درست است.
خود را [بر روی بام خانه] گذاشتن (= رها کردن) در ۴) عیناً همان مفهومی را به ذهن متبادر می‌کند که دامن از دست رفتن در عبارت سؤال.
۱۹. گزینه ۳ درست است.
۴) و ۱) در قالب استفهام انکاری، و ۲) با تعامل ساختار و مفهوم نفی صبوری / شکیبایی می‌کنند. حال آن که ۳) صبر را مایه توفیق می‌داند.

۲۰. گزینه ۲ درست است.

قبل از این که به نادرستی (۲) بپردازیم، به ایهام «بو» در (۳) توجه کنید! اما (۲)؛ همان را می‌گوید که «عین‌القضات» در تمهیدات گفته؛ پاراگرافی در صفحه ۵۳ از کتاب درسی‌تان که با این عبارت آغاز می‌شود: «ای عزیز! پروانه قوت از عشق آتش خورد...».

۲۱. گزینه ۳ درست است.

(۱) و (۴) از فضیلت فناعت می‌گویند. (۲) از بصیرت. عبارت سؤال و (۳) از بد فرجامی طمع.

۲۲. گزینه ۱ درست است.

در عبارت سؤال و (۱)، چشم زدن نشان از واهمه دارد؛ در (۲) نشان از حسد؛ در (۳) نشان از انتظار؛ در (۴) نشان از آگاه کردن کسی (= اشاره کردن به کسی درباره چیزی).

۲۳. گزینه ۲ درست است.

(۳) صرفاً وصف می‌است. (۱) به زنگ‌زدایی شراب از لوح دل اشاره دارد. (۲)، آشکارا، با بهره‌گیری از داستان پادشاهان، و (۴)، تلویحاً، به واسطه همان تلمیحات، [و به قرینه «کهنه»] به ناپایداری قدرت دنیوی اشاره دارند.

۲۴. گزینه ۳ درست است.

صورت سؤال و (۳) می‌گویند: «که بر و بحر فراخ است و آدمی بسیار».

۲۵. گزینه ۱ درست است.

در (۱) بر ضرورت فاش نشدن راز الهی تأکید می‌کند، نه «وحدت عناصر کائنات، در عین کثرت آنها».

عربی، زبان قرآن

۲۶. گزینه ۴ درست است.

كثرة الطَّعام - زیادی غذا (رد گزینه ۳) - تُمِيت - می‌میراند (رد گزینه ۱ و ۲) - قلوبکم - دل‌هایتان، قلب‌هایتان (رد گزینه ۱) - فاحذروها - پس از آن بپرهیزید (رد گزینه‌های ۱ و ۲) - که - در گزینه ۳ اضافی است.

۲۷. گزینه ۱ درست است.

دنیاکم - دنیایتان (رد گزینه ۲) - أهون - پست‌تر (رد گزینه‌های ۳ و ۴) - فم - دهان (رد گزینه ۳) - جرادة - ملخ، یک ملخ «نکره» (رد گزینه‌های ۳ و ۴) - تقضمها - آن را می‌جود (رد سایر گزینه‌ها)

۲۸. گزینه ۲ درست است.

كان قد أقام - بر پا کرده بود (رد سایر گزینه‌ها) - في عشرين دولة - در بیست کشور (رد گزینه‌های ۳ و ۴)

۲۹. گزینه ۳ درست است.

یعلمون - بدانند (رد گزینه ۱) - أعماله الصالحة - کارهای شایسته او (رد سایر گزینه‌ها) - این را - در گزینه ۲ اضافی است - انجام - در گزینه ۱ اضافی است - که انجام دهد - در گزینه ۲ اضافی است.

۳۰. گزینه ۱ درست است.

صيد الحوت - شکار نهنگ (رد گزینه‌های ۲ و ۴) - لإستخراج - برای بیرون آوردن یا استخراج (رد گزینه ۳) -

لصناعة - برای ساختن (رد گزینه ۴) - مواد التَّجْمیل - مواد آرایشی (رد گزینه ۲) - برای این است که - در گزینه ۳ اضافی است.

۳۱. گزینه ۴ درست است.

مصنع ألفرد نوبل - کارخانه آلفرد نوبل (رد سایر گزینه‌ها) - تَسَبَّبَ بِقَتْلِ - باعث یا سبب کشته شدن ... شد (رد گزینه ۲) - أخيه الأصغر - برادر کوچکترش (رد گزینه‌های ۱ و ۲)

۳۲. گزینه ۲ درست است.

ترجمه صحیح سایر گزینه‌ها ۱- هر کس گناه کند در حالیکه می‌خندد، وارد دوزخ می‌شود در حالیکه گریه می‌کند. ۳- استاد، دانشجویان قدیمی خود را به یاد نمی‌آورند. ۴- این‌ها تماشاچیان هستند که با شادی، تیم برنده خود را تشویق می‌کنند.

۳۳. گزینه ۳ درست است.

ترجمه درست عبارت است: «بی‌گمان پادشاه کسی را که کاری را خوب انجام داده است تباه نمی‌کنیم».

۳۴. گزینه ۱ درست است.

رسیدیم - وصلنا (رد گزینه‌های ۴ و ۲) - نتوانستیم - لم نستطع - لم نقدر (رد گزینه ۲) - سوار شویم - أن نركب (رد گزینه‌های ۴ و ۳) - المتأخرین - متأخرین « حال است و باید نکره بیاید » (رد گزینه ۳)

۳۵. گزینه ۴ درست است.

ترجمه گزینه‌ها ← ۱- نیکوکار زنده می‌ماند اگر چه به جایگاه‌های مردگان منتقل شود. ۲- با دهان‌هایشان چیزی را می‌گویند که در قلب‌هایشان نیست. ۳- آیا کسانی که می‌دانند و کسانی که نمی‌دانند برابرند. ۴- سست نشوید و غمگین نشوید در حالیکه شما برتر هستید.

ترجمه درک مطلب :

اسب حیوانی نجیب است. انسان از عصر حجر آن را شناخت. برای کشاورزی، حمل و نقل و غیر آنها به کار گرفته می‌شود و انواع گوناگونی دارد. از نظر شکل، اندازه، سرعت و استقامت بسیار متفاوت است، از جمله آنها: اسب عربی و اسب اصیل بین عربی و انگلیسی. اسب‌ها رنگ‌های زیادی دارند و از مشهورترین رنگ‌هایش، قهوه‌ای، بور، قرمز، عسلی، سیاه و سفید و... است یکی از خصوصیات زیبایی و محاسن اسب‌ها، وجود سفیدی در قسمت جلو (پیشانی) و درشتی چشمان و پهن بودن پیشانی و صاف بودن پشت و قوس گردن و قدرت عضلات است. این اسب‌ها از آسیا آورده شده بودند، جایی که آسیایی‌ها اعتقاد دارند که آنها اولین کسانی بودند که با آنها انس گرفتند. (آن‌ها را اهلی کردند) سپس آن را به چین و آسیای صغیر و اروپا و سوریه و کشورهای عربی و مصر منتقل کردند.

۳۶. گزینه ۴ درست است.

از متن می‌توان دریافت که اسب فقط برای کشاورزی و سواری استفاده نمی‌شود بلکه قید «غیرها» دلالت بر استفاده‌های دیگری نیز دارد.

ترجمه گزینه‌ها ← ۱- از زمان‌های قدیم در خدمت انسان بود. ۲- کسانی که در آسیا زندگی می‌کنند معتقدند که برای اولین بار از آنجا آورده شده است. ۳- گونه‌ها و رنگ‌های زیادی دارد. ۴- فقط برای کشاورزی و سواری استفاده می‌شود.

۳۷. گزینه ۳ درست است.

با توجه ذکر واژه «سعة العینین» می‌توان دریافت که اسب چشمان درشتی دارد.

ترجمه گزینه‌ها ← ۱- اولین کسانی که اسب‌ها را پرورش دادند، اهل مصر بودند. ۲- اسب از آسیای صغیر به اروپا منتقل شد. ۳- اسب چشم‌های بزرگی دارد. ۴- اسب فقط شش رنگ دارد.

۳۸. گزینه ۱ درست است.

در متن « تفاوت بیشتر » در خصوصیات اسب ذکر نشده است.

ترجمه گزینه‌ها ← ۱- اسب‌ها از نظر شکل و اندازه تفاوت بیشتری نسبت به رنگ دارند. ۲- انسان از زمان قدیم اسب را شناخته بود و آن را پرورش داده بود. ۳- ساکنان آسیا اسب را به سرزمین‌های دیگر منتقل کردند. ۴- اسب جلوه‌هایی در زیبایی و حسن دارد از جمله پهن بودن پیشانی.

۳۹. گزینه ۳ درست است.

يُسْتَخْدَمُ - فعل مضارع - مزيد ثلاثي بزيادة ثلاثة أحرف ومصدره « استخدام » - متعدّد - مجهول / فعل و فاعله محذوف والجملة فعلية

۴۰. گزینه ۲ درست است.

نقلوا - فعل ماضٍ - للغائبين - مجرد ثلاثي - متعدّد - معلوم - مبني / فعل ومفعوله ضمير «ها»

۴۱. گزینه ۴ درست است.

الصُّغْرَى - اسم التفضيل - للمفرد المؤنث - معرّف بأل - معرب / صفة لموصوفها « آسيا »

۴۲. گزینه ۲ درست است.

اجْتَهَدَتْ - اجْتَهَدَتْ (ماضی باب افتعال بر وزن « اِفْتَعَلَ » است) - راضیة - راضیة (اعراب حال منصوب می باشد) ترجمه گزینه‌ها - ۱- آرزو دارم که خداوند هر یک از ما را در کارهایش موفق کند. ۲- دانش آموز در انجام تکالیفش با خشنودی تلاش کرد و به مادرش کمک کرد. ۳- بدانید که احتیاجات مردم به شما از نعمت‌های خداوند بر شماست. ۴- معلم برگه‌های دانش آموزان را تصحیح می‌کرد و به آن‌ها نمره می‌داد.

۴۳. گزینه ۴ درست است.

مَنْ - من (حرف جرّ است به معنای « از ») - عبادة - عبادة (اسم لای نفی جنس تنوین نمی‌پذیرد)

ترجمه گزینه‌ها - ۱- ماده دینامیت کارهای انسان را در ایجاد راه‌ها آسان کرد. ۲- سرنشینان هواپیما یا خودروها کمربند ایمنی را برای نجات از خطر استفاده می‌کنند. ۳- هدف نوبل از اختراع دینامیت کمک به انسان در زمینه آبادانی و ساختن بود. ۴- هیچ فقری سخت‌تر از نادانی و هیچ عبادتی مثل اندیشیدن نیست.

۴۴. گزینه ۳ درست است.

تضادّ در سایر گزینه‌ها - ۱- واسع و ضیق ۲- متردّد و عازم - شِراء و بیع ۴- مدخّل و مخرج

ترجمه گزینه‌ها - ۱- کانال رودی وسیع یا تنگ برای حرکت آب‌ها از جایی به جای دیگر است. ۲- گویا تو در خریدن کالا دودل هستی ولی من در فروختن آن مصمّم هستم. ۳- ارزش انسان به دانش و ادب است نه به اصل و نسب. ۴- تونل، گذرگاهی زیر زمین یا در کوه است که محل ورود و خروجی دارد.

۴۵. گزینه ۱ درست است.

لکن - ابهام عبارت قبل از خود را برطرف می‌کند.

ترجمه گزینه‌ها - ۱- آن دین استوار است ولی بیشتر مردم نمی‌دانند. ۲- مردم امت یگانه‌ای بودند پس خداوند پیامبران را بشارت دهنده برانگیخت. ۳- پس صبر کن زیرا وعده خداوند حق است و برای گناهت آمرزش بخواه. ۴- بی‌گمان ما قرآن را به زبان عربی قرار دادیم امید است شما خردورزی کنید.

۴۶. گزینه ۳ درست است.

حال - ۱- مُجَدّاً ۲- نشیطین ۳- وهو مشتاق

ترجمه گزینه‌ها - ۱- نوبل روی تغییر ماده نیتروگلیسیرین مجدّانه کار کرد تا مانع انفجار آن شود. ۲- در کارگاه‌ها و کارخانه‌ها کارگران، با نشاط و تلاش مشغولند. ۳- هر اختراع و ابتکاری در تکنولوژی یک وجه سودمند و یک وجه مضرّ دارد. ۴- مریض از مواد قندی منع شد درحالی‌که به آن اشتیاق داشت.

۴۷. گزینه ۴ درست است.

ترجمه گزینه‌ها - ۱- ارزش انسان به کارهای اوست نه به اسم‌ها و عنوان‌ها. ۲- با پشتکار تلاش می‌کند و احساس خستگی نمی‌کند. ۳- هیچ یادگیری همراه تنبلی نیست. ۴- هرگاه بخواهیم در کارهایمان موفق شویم نباید به مردم تکیه کنیم.

۴۸. گزینه ۳ درست است.

لعلّ - برای امید داشتن به وقوع فعلی می‌آید که به طور کامل تحقق نیافته است.

ترجمه گزینه‌ها - ۱- کاش برادرم در مسابقه تنیس روی میز برنده شود. ۲- گویا خشنود ساختن مردم هدفی است که به دست آورده نمی‌شود. ۳- امید است جایزه نوبل امروزه به کسی داده شود که شایسته آن است. ۴- اختراع ماده دینامیت برای آبادانی و ساختن بود ولی در کشتار و ویرانگری به کار برده شد.

۴۹. گزینه ۱ درست است.

ترجمه عنوان سؤال - عبارتی که حالت مفعول بیان شده است یعنی مرجع حال ، مفعول باشد.

در عبارت جواب حال «صعبه» است که مرجع آن «دروس» در نقش مفعول است. در گزینه ۲ «سریعه» حال است و مرجع آن «عداوة» در نقش فاعل است و در گزینه ۳ «ضعیفاً» حال است و مرجع آن «الإنسان» در نقش نایب فاعل است و در گزینه ۴ «دؤؤباً» حال است و مرجع آن «نوبل» در نقش فاعل می‌باشد.

ترجمه گزینه‌ها ← ۱- دو دانش آموز (دانش آموزان) درس‌هایشان را در حالی که سخت است (که سخت است) می‌خوانند. ۲- هنگام پیش آمدن سختی‌ها دشمنی زود می‌رود. ۳- انسان، ناتوان آفریده شده است. ۴- نوبل کارش را با پشتکار ادامه داد تا توانست اختراع کند.

۵۰. گزینه ۳ درست است.

۱- منتصرون ← منتصرین (حال و منصوب به یاء) ۲- الأغنیاء ← الأغنیاء (مفعول و منصوب با فتحه) ۴- أحسن ← أحسن (خبر لاء نفی جنس و مرفوع با ضمه)

ترجمه گزینه‌ها ← ۱- دانش آموزان ایرانی از مسابقات بین‌المللی پیروزمانده برگشتند. ۲- کاش ثروتمندان به نیازمندان و مستمندان کمک کنند. ۳- دو کودک (کودکان) را در حال بازی در باغ دیدم. ۴- هیچ چیزی نیکوتر از بخشش هنگام قدرت نیست.

دین و زندگی

۵۱. گزینه ۱ درست است.

چشم‌ها خدا را نمی‌تواند ببیند همان‌طور که قرآن فرموده است: (ولا تدرکه الابصار): «چشم‌ها او را در نمی‌یابند» اما نوعی از دیدن وجود دارد که نه تنها امکان‌پذیر است، بلکه از برترین هدف‌های زندگی است و هر کس باید برای رسیدن به چنین دیدنی تلاش کند، این مرتبه دیدن، دیدن به وسیله قلب است و ملاقات با خدا (لقاءالله) است. (ص ۱۳ و ۱۴ درس ۱ دوازدهم)

۵۲. گزینه ۲ درست است.

براساس آیه شریفه (من جاء بالحسنة فله عشر امثالها و من جاء بالسيئة فلا يجزي الامثالا و هم لا يظلمون): «کسی که کار نیکی بیاورد ده برابر آن [پاداش] می‌گیرد و کسی که کار بدی بیاورد جز به اندازه آن کیفر نمی‌شود و بر آنان ستم نمی‌شود». مربوط به سنت سبقت رحمت بر غضب است و بر این اساس وقتی، فردی گناهی مرتکب می‌شود خداوند به فرشته خود دستور می‌دهد که صبر کند تا بنده‌اش توبه کند و جبران نماید، و در صورتی که بنده توبه نکرد آن گناه را ثبت می‌نماید. (ص ۶۸ و ۷۳ و ۷۴ درس ۶ دوازدهم)

۵۳. گزینه ۳ درست است.

این جمله مؤید جلوه‌هایی از سنت «توفیق الهی» است، یعنی ایجاد زمینه مناسب برای رشد و تعالی شخص مؤمن، در کسب توفیق الهی، عوامل درونی مانند روحیه حق‌پذیری، نقش تعیین‌کننده‌ای دارد و آیه شریفه «والذین جاهدوا فینا...» درباره این سنت الهی است. (ص ۶۷ و ۷۳ درس ۶ دوازدهم)

۵۴. گزینه ۴ درست است.

در استدلال اثبات وجود خدا و علت‌العلل، گفته نمی‌شود که هر موجودی به آفریننده‌ای نیاز دارد بلکه می‌گوید هر پدیده‌ای به آفریننده‌ای محتاج است، اگر کسی بگوید هر موجودی به آفریننده‌ای نیاز دارد باید نتیجه بگیرد که خدا هم به آفریننده‌ای نیازمند است، نتیجه چنین حرفی این است که هیچ چیزی وجود پیدا نکند زیرا هر موجودی را که ما فرض کنیم باید قبل از آن موجودی باشد تا آن را پدید آورد و این سلسله تا بی‌نهایت پیش خواهد رفت و هیچ‌گاه، هیچ موجودی پدید نخواهد آمد و لازمه آن تسلسل علت‌هاست که از نظر عقلی محال است. (ص ۸ درس ۱ دوازدهم)

۵۵. گزینه ۴ درست است.

این بیت اشاره به این موضوع دارد که هر حادثه‌ای، هدف معین و مشخصی دارد و از سر تصادف، غفلت یا ندانم کاری رخ نمی‌دهد، زیرا پروردگار این جهان حکیم است، کسی که معتقد به حاکمیت چنین خدایی است، می‌داند که حافظ و نگهبان جهان است و در کار او اشتباه نیست و کشتی جهان به خاطر داشتن چنین ناخدایی، هیچ‌گاه غرق و نابود نخواهد شد. و این موضوع: در آیه شریفه: (ان الله یمسک السماوات و الارض ان تزولا...): «همانا که خداوند نگه می‌دارد آسمان‌ها و زمین را از اینکه نابود شوند...» (ص ۵۶ درس ۵ دوازدهم)

۵۶. گزینه ۳ درست است.

در قرآن کریم غسل برای شفا بیان شده است که یک علت مادی است و اینکه از زبان حضرت عیسی (ع) فرموده: «من برایتان از خاک پرنده‌ای می‌سازم و در آن می‌دمم و آن خاک به اذن خداوند پرنده می‌شود» نشانگر علت معنوی است. (ص ۲۵ درس ۲ دوازدهم)

۵۷. گزینه ۳ درست است.

بیت مذکور نشان‌دهنده «جبر» و نبود اختیار است و با آیات اختیار در تباین و تضاد است (صحیح بودن بخش اول همه گزینه‌ها) ولی آیه شریفه: (ذلک بما قدّمت ایدیکم و انّ الله لیس بظلام للعبید) مؤید «مسئولیت‌پذیری» از دلایل و شواهد اختیار است یعنی هر کدام از ما خودمان را مسئول کارهای خود می‌دانیم و به همین جهت آثار و عواقب عمل خود را می‌پذیریم و اگر به کسی زیان رسانده‌ایم آن را جبران می‌کنیم، عهدها و پیمان‌ها نیز بر همین اساس استوارند. (ص ۵۴ و ۵۵ درس ۵ دوازدهم)

۵۸. گزینه ۴ درست است.

آیه شریفه (و هو الواحد القهار) اشاره به «اصل توحید» دارد و علت خالقیت خداوندی محسوب می‌گردد و وقتی قهار بودن خدا را به دریایی بی‌کرانی تشبیه می‌کند هیچ ساحلی و کرانه‌ای ندارد به این معنا و مفهوم است که جای خالی برای غیر باقی نگذاشته تا غیر، خود را نشان دهد. (ص ۲۱ درس ۲ دوازدهم)

۵۹. گزینه ۲ درست است.

یکی از تقدیرات الهی برای انسان این است که او دارای اختیار باشد یعنی همان طور که مثلاً به آب ویژگی مایع بودن را داده است به انسان ویژگی مختار بودن را عطا کرده است. در مثال قلم و نوشتن، هر علتی، به ترتیب، علت بودن خود را از عامل بالاتر می‌گیرد. قلم می‌نویسد اما حرکت آن ناشی از حرکت دست است، حرکت دست به نوبه خود محصول کار دستگاه عصبی است این کار هم ناشی از اراده‌ای است که برآمده از نفس شماس است. این علت‌ها را «علل طولی» می‌گویند که در آن علت‌ها در طول هم هستند و در یک ردیف و مستقل نیستند بلکه نسبت به هم در مرتبه‌های مختلف قرار دارند و علت مرتبه پایین، وابسته به علت مرتبه بالایی است. (ص ۵۹ و ۶۰ درس ۵ دوازدهم)

۶۰. گزینه ۱ درست است.

تسخیر دریا معلول و نتیجه شناخت ویژگی‌ها و قانونمندی‌های آنهاست یعنی فقط در صورتی رام و مسخر انسان می‌شود که آن ویژگی‌ها و تقدیرات را بشناسد و نتیجه آن این است که می‌تواند به امر الهی کشتی‌رانی کند و از فضل و بخشش الهی بجوید: (لتجرى الفلک بامرہ و لتبتغوا من فضلہ) (ص ۶۱ و ۶۲ درس ۵ دوازدهم)

۶۱. گزینه ۳ درست است.

این بیت اشاره به «نفوذناپذیری در برابر وسوسه‌های شیطان» از میوه‌های درخت اخلاص دارد، اگر انسان در اخلاص پیش رود به مرحله‌ای می‌رسد که دیگر فریب وسوسه‌های شیطان را نمی‌خورد، چرا که شیطان، خود اقرار کرده است که توانایی فریب دادن مؤمنان با اخلاص را ندارد. (ص ۴۷ درس ۴ دوازدهم)

۶۲. گزینه ۱ درست است.

کسانی که با ایمان و عمل صالح و پیمودن صراط مستقیم مراحل کمال را می‌پیمایند و به قرب الهی می‌رسند، پاداش‌هایی دریافت می‌کنند که کرامات و عنایات به مخلوقات مانند وزیر سلیمان آصف بن برخیا جلوه کوچکی از آن است و نشان‌دهنده آن است که انسان با طی مراتب بندگی می‌تواند به اذن خدا به چنین توانایی‌هایی در عالم هستی برسد. (ص ۲۶ درس ۲ دوازدهم)

۶۳. گزینه ۲ درست است.

اعتقاد به خدای حکیم، این اطمینان را به آدمی می‌دهد که جهان خلقت حافظ و نگهبانی دارد که در کار او اشتباه نیست و کشتی جهان به خاطر داشتن چنین ناخدایی، هیچ گاه غرق و نابود نخواهد شد. قرآن کریم در این باره می‌فرماید: (ان الله یمسک السماوات و الارض ان تزولا و لئن زالتا ان امسکهما من احدٍ من بعده...): «همانا که خداوند نگه می‌دارد آسمان‌ها و زمین را از اینکه نابود شوند، و اگر بخواهند نابود شوند، کسی نمی‌تواند آنها را حفظ کند مگر خود خداوند...» (ص ۵۶ درس ۵ دوازدهم)

۶۴. گزینه ۲ درست است.

پیامبر اکرم (ص) می‌فرماید: «هر کس چهل روز کارهای خود را خالصانه برای خدا انجام دهد، چشمه‌های حکمت و معرفت از دل و زبانش جاری خواهد شد» این حدیث مؤید «دستیابی به درجاتی از حکمت» از میوه‌های درخت اخلاص است و با آیه (والذین جاهدوا فینا لنهدينهم سبلنا و ان الله لمع المحسنین): «و کسانی که در راه ما جهاد [و تلاش] کنند حتماً آنان را به راه‌های خود هدایت می‌کنیم و در حقیقت خداوند با نیکوکاران است.» در این آیه به کلید واژه جاهدوا (تلاش) و فینا (اخلاص) و لنهدينهم (قطعیت هدایت) توجه کنیم. (ص ۴۷ و ۶۷ درس ۴ و ۶ دوازدهم)

۶۵. گزینه ۴ درست است.

ربّ به معنای مالک و صاحب اختیاری است که تدبیر و پرورش مخلوق به دست اوست و واژه رب العالمین بیش از ۴۰ بار در قرآن تکرار شده است.

امام رضا (ع) می‌فرماید: (من لم یشکر المنعم من المخلوقین، لم یشکرالله عز و جل): «هر کس که از نعمت‌دهنده از مخلوقات تشکر نکرده است از خداوند عزوجل تشکر نکرده است.» و این همان حقیقت ناسپاسی است. (ص ۲۰ و ۲۶ درس ۲ دوازدهم)

۶۶. گزینه ۴ درست است.

این بیت مؤید یکی از ثمرات و میوه‌های درخت اخلاص یعنی دریافت پاداش‌های وصف‌نشده است، که رسیدن به مقام قرب و نزدیکی به محبوب را از راه بندگی خالصانه خدا به دست آورده‌اند. (ص ۴۹ و ۵۰ درس ۴ دوازدهم)

۶۷. گزینه ۳ درست است.

به کلیدواژه‌های (أَسْكَمًا) به معنای حفظ کردن و (شأن) به معنای کار، نشانگر اراده و مدیریت و تدبیر الهی و مؤید توحید در ربوبیت است. (ص ۱۰ و ۵۶ درس ۱ و ۵ دوازدهم)

۶۸. گزینه ۲ درست است.

حضرت زینب در مقابل یزید در شام پس از بیان خطبه‌ای به آیه ۱۷۸ سوره آل عمران که درباره املاء است، استناد می‌کند که می‌فرماید: «آنان که کافر شدند تصور نکنند اگر به آنان مهلت می‌دهیم، (این مهلت) به نفع آنهاست. فقط به این خاطر به آنان مهلت می‌دهیم تا بر گناهان خود بیفزایند برای آنان عذاب خوارکننده خواهد بود» که متن عربی آن این است: (و لا یحسبنّ الذّین کفروا أنّما نملی لهم خیراً لا نفسهم إنّما نملی لهم لیزدادوا اثماً و لهم عذاب مهین) (ص ۷۱ و ۸۰ درس ۶ دوازدهم)

۶۹. گزینه ۳ درست است.

امتحان خداوند علیم برای آگاه شدن و علم به درون و باطن انسان‌ها نیست بلکه برای رشد دادن و به ظهور رساندن استعدادها و نشان دادن تمایلات درونی افراد است و آیه شریفه (والذین جاهدوا فینا لنهدينهم سبلنا...) یکی از جلوه‌های توفیق را بیان می‌کند و آن عبارت است از: نصرت و هدایت الهی که به دنبال تلاش و مجاهدت است، خداوند انسان تلاشگر و مجاهد را حمایت می‌کند، دست او را می‌گیرد و با پشتیبانی خود به پیش می‌برد (لنهدينهم سبلنا) (ص ۶۷ و ۷۰ و ۷۲ درس ۶ دوازدهم)

۷۰. گزینه ۴ درست است.

انسان مؤمن لحظه لحظه گفتار و کردارش را در معرض آزمایش الهی می‌داند و سعی می‌کند نوع و سبک زندگی خود را به گونه‌ای قرار دهد که در آزمایش الهی سربلند بیرون آید همان طور که در خاطره «شهید ابراهیم هادی» می‌خوانیم. (ص ۷۶ درس ۶ دوازدهم)

۷۱. گزینه ۱ درست است.

بنابر آیات ۳۲ و ۳۳ سوره یوسف (ع) در صورت عدم حمایت پروردگار می‌فرماید: (وإِلَّا تَصْرِفْ عَنِّي كَيْدَهُنَّ أَصْبُ إِلَيْهِنَّ وَأَكُنْ مِنَ الْجَاهِلِينَ): «و اگر باز نگردانی از من حيلة آنان را تمایل می‌کنم به آنان و در شمار نادانان در می‌آیم.» و برخورد ایشان در برابر وسوسه‌های زلیخا این بود که پاکی ورزید (فاستعصم) (ص ۴۸ درس ۴ دوازدهم)

۷۲. گزینه ۴ درست است.

شیطان به صورت‌های گوناگون دام‌هایی را پهن کرده است تا هوس زودگذر انسان‌ها را تحریک کند و به گناه بکشاند و آنان را از بهشت جاویدان محروم سازد کسی که در چنین دام‌هایی گرفتار می‌شود، هم زندگی پاک و با نشاط دنیا را از دست می‌دهد و

هم حیات سرشار از شادکامی آخرت را (ص ۴۸ درس ۴ دوازدهم)

۷۳. گزینه ۱ درست است.

انسان موحّد می‌کوشد تمایلات درونی و تصمیم‌ها و فعالیت‌های خود را در جهت خواست و رضایت الهی قرار دهد، انسان موحّد همواره انسانی امیدوار و در مقابل سختی‌ها و مشکلات صبور و استوار است و آنها را زمینه موفقیت‌های آینده‌اش قرار می‌دهد. (ص ۳۲ درس ۳ دوازدهم)

۷۴. گزینه ۲ درست است.

قرآن کریم می‌فرماید: (قل افاتخذتم من دونه اولیاء لایملکون لانفسهم نفعاً ولا ضرراً): «بگو آیا غیر از او سرپرستانی گرفته‌اید که (حتی) اختیار سود و زیان خود را ندارند؟» و علت گرفتاری به شرک در خالقیت در عبارت قرآنی (فتشابه الخلق علیهم): «آفرینش برای آنان مشتبه شده است (و از این رو شریکان را نیز مستحق عبادت دیده‌اند)، آمده است. (ص ۲۲ درس ۲ دوازدهم)

۷۵. گزینه ۱ درست است.

با توجه به آیه ۱۱ سوره حج: (و من الناس من یعبده الله علی حرف فان اصابه خیر اطمان به و ان اصابته فتنه انقلب علی وجهه خسرال دنیا و الاخرة...): «ای مردم کسی است که خدا را به یک جانب و کناره‌ای [تنها به زیان و هنگام وسعت و آسودگی] عبادت و بندگی می‌کند پس اگر خیری به او برسد، دلش به آن آرام می‌گیرد و اگر بلایی به او رسد، از خدا رویگردان می‌شود، او در دنیا و آخرت [هر دو] زیان می‌بیند...» نتیجه رفتار و پرستش آمیخته به تردید خسران دنیوی و اخروی است و علت (متبوع) عدم پذیرش حکومت کسانی که خداوند به آنها حق حکومت کردن نداده است در عبارت قرآنی (قد كفروا بما جاءكم من الحق): «حل آنکه آنان به دین حقی که برای شما آمده است، کفر ورزیده‌اند...» (ص ۳۴ و ۳۵ درس ۳ دوازدهم)

معارف و اقلیت‌های دینی

۵۱. گزینه ۱ درست است.

امتیاز انسان نسبت به سایر موجودات در تکامل زیستی است. درس ۱ سوم

۵۲. گزینه ۲ درست است.

انسان‌شناسی بیانگر اختیار نداشتن انسان و تحت تأثیر جبر قرار گرفتن است. درس ۱ سوم

۵۳. گزینه ۳ درست است.

جهان‌بینی آن مادی و الحادی است. درس ۱ سوم

۵۴. گزینه ۴ درست است.

از نظر مادی‌گرایان، فرق اساسی در پیچیده بودن ارگانیسم انسان است. درس ۱ سوم

۵۵. گزینه ۴ درست است.

ناآگاهانه و ناآموخته بودن، از ویژگی‌های غرایز در ابتدای تولد انسان است. درس ۲ سوم

۵۶. گزینه ۳ درست است.

غرایز برای حفظ بقای زندگی طبیعی ضروری است. درس ۲ سوم

۵۷. گزینه ۳ درست است.

..... به کلیه تمایلات فطری و طبیعی اعم از نیازهای حیوانی اطلاق می‌شود. درس ۲ سوم

۵۸. گزینه ۴ درست است.

بر مبنای اختیار صورت می‌گیرد. درس ۲ سوم

۵۹. گزینه ۲ درست است.

بیانگر جبر بیرونی است. درس ۳ سوم

۶۰. گزینه ۱ درست است.
تابع جبر تاریخ است. درس ۳ سوم
۶۱. گزینه ۳ درست است.
شرایط اقتصادی ساخته ایدئولوژی است. درس ۳ سوم
۶۲. گزینه ۱ درست است.
از دیدگاه مارکسیسم، امتیاز انسان نسبت به حیوان در ابزارسازی او است. درس ۳ سوم
۶۳. گزینه ۲ درست است.
بیانگر سرسپردگی در برابر خداوند است. درس ۴ سوم
۶۴. گزینه ۲ درست است.
کمال محض به دنبال دارد. درس ۴ سوم
۶۵. گزینه ۴ درست است.
ایمان به خداوند سرچشمه می‌گیرد و لازمه آن جمع نشدن رذایل اخلاقی با فضایل اخلاقی در یک جا می‌باشد. درس ۴ سوم
۶۶. گزینه ۴ درست است.
ریشه همه مفاسد اخلاقی و آلودگی‌ها، خودخواهی انسان است. درس ۴ سوم
۶۷. گزینه ۳ درست است.
تعلیم و تربیت، وسیله رستگاری و سعادت انسان می‌باشد. درس ۵ سوم
۶۸. گزینه ۲ درست است.
پارسایی نیرویی است درون آدمی که او را از ارتکاب به عمل ناشایست باز می‌دارد. درس ۵ سوم
۶۹. گزینه ۳ درست است.
در بینش ماده‌گرایانه، بدون در نظر گرفتن ایمان، اصالت به عمل داده می‌شود. درس ۵ سوم
۷۰. گزینه ۴ درست است.
اعتقاد به معاد تشکیل می‌دهد. درس ۵ سوم
۷۱. گزینه ۱ درست است.
اصل توحید است. درس ۶ سوم
۷۲. گزینه ۴ درست است.
مسئولیت‌پذیری در پیشگاه خداوند، محرک انسان در راه فداکاری از دیدگاه تفکر الهی است. درس ۶ سوم
۷۳. گزینه ۱ درست است.
سنت‌های الهی و شامل همه انسان‌ها می‌شود. درس ۶ سوم
۷۴. گزینه ۲ درست است.
منزلی از منازل تکامل یافته است. درس ۷ سوم
۷۵. گزینه ۱ درست است.
هنگام مرگ ظهور پیدا می‌کند. درس ۷ سوم

انگلیسی

Part A: Grammar and Vocabulary

۷۶. گزینه ۴ درست است.
نقش You برای فعل see مفعولی است. در نتیجه در جای خالی نیاز به ساختار مجهول داریم (رد گزینه‌های ۲ و ۳). از سوی

دیگر با توجه به زمان جمله، نیازمند زمان گذشته ساده هستیم (رد گزینه ۱).
همچنین دقت کنید که با توجه به معنای ۲ جمله نیاز به کلمهٔ ربطی داریم که بیانگر مفهوم تضاد باشد. در میان گزینه‌ها تنها but می‌تواند چنین مفهومی را منتقل کند.

۷۷. گزینه ۳ درست است.

در مورد اول، نقش researcher برای فعل do فاعلی است. پس در جای خالی باید از ساختار معلوم استفاده کنیم (رد گزینه‌های ۲ و ۴). همچنین در مورد دوم، نقش cure برای فعل find مفعولی است که بکارگیری ساختار مجهول را ضروری می‌کند. دقت کنید که به واسطهٔ ساختار so far نیازمند زمان حال کامل هستیم. یعنی در جای خالی دوم باید ساختار مجهول زمان حال کامل را داشته باشیم.

۷۸. گزینه ۱ درست است.

در ساخت tag جمله‌ای که با ساختارهایی مانند I think, I guess, I suppose, ... شروع می‌شود را باید نادیده بگیریم (رد گزینه‌های ۲ و ۴). همچنین اگر جمله با there آغاز شده باشد از خود there باید در tag استفاده کنیم (رد گزینه ۳).

۷۹. گزینه ۳ درست است.

با توجه به ساختار «حال کامل، گذشته ساده since» در جای خالی اول نیاز به زمان حال کامل داریم (رد گزینه‌های ۱ و ۴). همچنین نقش he برای فعل invite مفعولی است، پس در جای خالی نیاز به ساختار مجهول داریم (رد گزینه ۲).
بعلاوه برای ساخت tag نباید جمله‌ای که با کلمات ربط مانند after, before, since, because ... آغاز می‌شود را در نظر گرفت (رد گزینه‌های ۱ و ۴). بکارگیری few در جمله دوم باعث منفی شدن آن می‌شود، پس tag باید مثبت باشد (رد گزینه ۲).

۸۰. گزینه ۲ درست است.

ترجمه: پزشک متعهد برای لحظه‌ای مکث کرد تا فکر کند که چرا بیمار چنین فشار خون پایینی دارد.
(۱) ترکیدن (۲) مکث کردن (۳) وقت گذاشتن (۴) علامت دادن
توجه کنید که ما ساختار spare a moment را داریم، اما با توجه به وجود حرف اضافهٔ for تنها گزینه ۲ درست است.

۸۱. گزینه ۱ درست است.

پژوهشگر تأکید کرد که این یک آزمایش علمی معمولی است و هیچ خطری در بر ندارد.
(۱) معمولی / عادی (۲) بی‌قید و شرط (۳) متشکر / قدردان (۴) فوری

۸۲. گزینه ۲ درست است.

او به دنبال این بود تا توضیح دهد که مهارت‌های ارتباطی برای موفقیت در بازاریابی ضروری به نظر می‌رسند.
(۱) اخلاقی (۲) ضروری (۳) غیرقابل فهم (۴) مرکب

۸۳. گزینه ۳ درست است.

تعدادی سؤال به دقت جمله‌بندی شده بودند تا اطلاعاتی در مورد احساس هویت را از دانش آموزان بیرون بکشند (استخراج کنند).

(۱) پاسخ دادن (۲) بزرگ کردن
(۳) بیرون کشیدن / استخراج کردن

۸۴. گزینه ۱ درست است.

اقدامات لازم برای تقویت جهانگردی در این منطقه ویژه اعمال می‌شود.

(۱) تقویت کردن (۲) احترام / به حساب آوردن
(۳) تأسیس کردن (۴) وقف کردن / اختصاص دادن

۸۵. گزینه ۲ درست است.

این نویسنده به عنوان الهامبخش بسیاری از شعرای جوان برای خود نامی دست و پا کرد (معروف شد).

(۱) تصور (۲) الهام / الهامبخش (۳) ارتباط (۴) توصیه

۸۶. گزینه ۲ درست است.

سند اصلی جزئیاتی در مورد حمله هسته‌ای در بر داشت.

(۱) جستجو کردن (۲) در بر داشتن / شامل بودن (۳) ادعا کردن (۴) فکر کردن

۸۷. گزینه ۲ درست است.

او به وضوح به این حقیقت اشاره کرد که این معضل محلی می‌تواند به عنوان یک مشکل ملی به حساب بیاید.

(۱) میراث (۲) معضل / موضوع (۳) نسل (۴) ارزش

Part B: Cloze Test

۸۸. گزینه ۱ درست است.

(۱) درک کردن / (اهمیت چیزی را) فهمیدن (۲) سزاوار بودن
(۳) اداره کردن (۴) سر در آوردن

۸۹. گزینه ۳ درست است.

برای صفت responsible از حرف اضافه for استفاده می‌کنیم.

۹۰. گزینه ۴ درست است.

نقش it برای فعل include فاعلی است، در نتیجه در جای خالی به ساختار معلوم نیاز داریم (رد گزینه ۳). از سوی دیگر با توجه به اینکه مفهوم جمله بیانگر یک حقیقت و باور عمومی است باید از زمان حال ساده استفاده کنیم (رد گزینه‌های ۱ و ۲).

۹۱. گزینه ۱ درست است.

(۱) تعلق (۲) شکست (۳) ترحم (۴) عدم اطمینان
با توجه به مفهوم جمله تنها ساختار sense of belonging به معنای «حس تعلق» می‌تواند درست باشد.

۹۲. گزینه ۲ درست است.

نقش reading such essays برای فعل recommend تنها می‌تواند مفعولی باشد، در نتیجه نیاز به ساختار مجهول داریم (رد گزینه‌های ۱ و ۳). از سوی دیگر دقت کنید که فاعل اصلی این جمله reading است (نه essays) و یک it محسوب می‌شود. پس نیاز به فعل کمکی مناسب برای سوم شخص مفرد (یعنی is) داریم (رد گزینه ۴).

۹۳. گزینه ۴ درست است.

بهترین عنوان برای متن چیست؟
تاریخچه کشاورزی

۹۴. گزینه ۲ درست است.

کلمه "contributed" که زیر آن در پاراگراف ۲ خط کشیده شده است از نظر معنایی به ..... نزدیک‌ترین است.
(۱) افزایش داد (۲) کمک کرد (۳) کاهش داد (۴) اتفاق افتاد

۹۵. گزینه ۳ درست است.

از متن نمی‌توان چنین برداشت کرد که .....

افراد در سراسر جهان از روش‌های مشابهی برای پرورش گیاهان استفاده می‌کنند.

۹۶. گزینه ۱ درست است.

کلمه "it" که زیر آن در پاراگراف ۲ خط کشیده شده است به ..... اشاره دارد.
این ضمیر به اسم shift به معنای «تغییر» اشاره دارد.

۹۷. گزینه ۲ درست است.

ایده اصلی متن چیست؟

تا نشان دهد که رنگین کمان چرا و چگونه درست می‌شود.

۹۸. گزینه ۱ درست است.

طبق متن، کدامیک از موارد زیر نقشی در تعیین شکل و ظاهر رنگین کمان ندارد؟
اندازه قطره‌ها

۹۹. گزینه ۴ درست است.

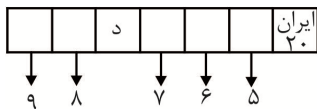
طبق متن، چه چیزی نقش سطح بازتاب را در فرایند تشکیل رنگین کمان بازی می‌کند؟
قسمت انتهایی (پشت) قطره

۱۰۰. گزینه ۳ درست است.

تمام موارد براساس متن درست هستند بجز اینکه .....
نور با همان زاویه‌ای که وارد قطره می‌شود از آن خارج می‌شود. (با توجه به جمله آخر پاراگراف ۲)

ریاضی

۱۰۱. گزینه ۴ درست است.

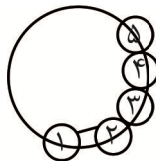
تعداد حالت‌ها = $9 \times 8 \times 7 \times 6 \times 5 = 1512$

۱۰۲. گزینه ۱ درست است.

$$\frac{8!}{2!3!3!} = \frac{8 \times 7 \times \cancel{6} \times 5 \times \cancel{4} \times \cancel{3}!}{\cancel{3}! \cancel{3}! \cancel{3}!} = 560$$

۱۰۳. گزینه ۱ درست است.

$4! - 2!3! = 12$

۱۰۴. گزینه ۴ درست است.

$$\binom{6}{3} \times \binom{3}{2} = 60$$

۱۰۵. گزینه ۱ درست است.

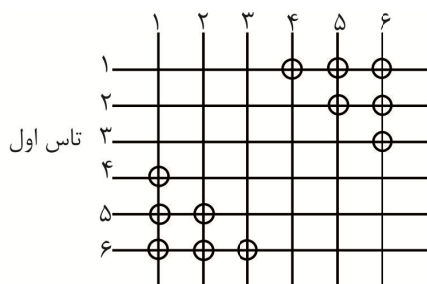
$$p \text{ (هیچ دو نفری)} = 1 - p \text{ (حداقل ۲ نفر)} = 1 - \frac{\cancel{12} \times \cancel{11} \times \cancel{10} \times \cancel{9}}{\cancel{12} \times \cancel{12} \times \cancel{12} \times \cancel{12}} = 1 - \frac{55}{96} = \frac{41}{96}$$

۱۰۶. گزینه ۳ درست است.

$$p(10, 4) - \binom{10}{4} = \frac{10!}{6!} - \frac{10!}{6!4!} = 4830$$

۱۰۷. گزینه ۲ درست است.

مربع اختلاف خال‌ها بیشتر یا مساوی مجموع خال‌ها: A

$$P(A) = \frac{12}{36}$$

۱۰۸. گزینه ۴ درست است.

ناسازگار یعنی عضو مشترک ندارند و تنها حالتی که عضو مشترک دارند A و D می‌باشند به عنوان مثال حالت (۳ و ۴) هم مجموع ۷ است و هم حاصلضرب ۱۲ یعنی $(3,4) \in A \cap B \neq \emptyset$ پس گزینه ۴ صحیح است.

۱۰۹. گزینه ۱ درست است.

ناسازگارند $B, A \Rightarrow P(A \cup B) = P(A) + P(B)$

$$\Rightarrow 4P(A) = P(A) + P(B) \Rightarrow 3P(A) = P(B)$$

$$\Rightarrow 3P(A) = 0.2 \Rightarrow P(A) = \frac{1}{15}$$

۱۱۰. گزینه ۲ درست است.

سری زمانی

۱۱۱. گزینه ۱ درست است.

از آنجایی که 0.5% اعداد بین چارک اول و سوم قرار دارند نه 25% گزینه مورد نظر است.

۱۱۲. گزینه ۲ درست است.

نتایج نمونه قطعی نیستند پس احتمالی‌اند و قابل تعمیم به جامعه

۱۱۳. گزینه ۱ درست است.

دامنه تابع شامل زمان‌های وقوع داده‌ها است.

۱۱۴. گزینه ۳ درست است.

با توجه به رسیدن خط بالای هر یک از میله‌ها به ارتفاع سایر میله‌ها می‌توان دید که همه عبارات بجز عبارت گزینه (۳) درست می‌باشند، پس جواب گزینه ۳ است.

۱۱۵. گزینه ۲ درست است.

با توجه به شکل چرخه بدیهی است که آخرین مرحله منجر به ایجاد ایده و تکرار مراحل می‌شود.

اقتصاد

۱۱۶. گزینه ۳ درست است.

ملاک «بهترین بودن» این است که با استفاده از این منابع بتوان بیشترین میزان منافع (مانند تولید) را به دست آورد و سطح بالاتری از رفاه را برای انسان فراهم کرد.

انسان موجودی کمال جو است؛ به همین دلیل با برآورده شدن پاره‌ای از نیازهایش، احساس بی‌نیازی به او دست نمی‌دهد؛ بلکه نیازهای تازه‌ای در او شکل می‌گیرد. اگر انسان در نیازهای مادی و حیوانی خود متوقف شود، کمال‌جویی به نوعی سیری‌ناپذیری تبدیل می‌شود؛ مثل انسان تشنه‌ای که تشنگی خود را با آب دریا برطرف کند که در این صورت تشنه‌تر خواهد شد.

نیازهای انسان محرک فعالیت و تلاش او است؛ به عبارت دیگر، انسان به دنبال احساس نیاز تصمیم می‌گیرد که آن نیاز را برطرف سازد و بعد از رفع نیاز، احساس رضایت می‌کند.

کالاهای بادوام و بی‌دوام: برخی کالاها، خودشان مصرف نمی‌شوند بلکه در طول زمان، خدمات آنها مورد مصرف قرار می‌گیرد؛ مثل اتومبیل و یخچال؛ به این کالاها، در اقتصاد، «کالای بادوام» گویند. در غیر این صورت، کالاها بی‌دوام‌اند، مثل نان و مواد غذایی. کالاهای بادوام با یک بار مصرف، تمام نمی‌شوند.

کالای سرمایه‌ای: به کالاهای بادوامی که در فرایند تولید از سوی نیروی انسانی به کار گرفته می‌شود، کالای سرمایه‌ای گویند. یخچال در منزل، کالای بادوام مصرفی و یخچال در مغازه بستنی‌فروشی، کالای سرمایه‌ای است. تراکتور، ماشین آلات کارخانه‌ها و ابزار تولیدی، مثال‌های دیگر کالای سرمایه‌ای است.

کالای ضروری و تجملی: کالاهای تولیدی یا برای تأمین نیازهای اولیه (مانند خوراک، پوشاک و مسکن) یا برای تأمین

نیازهای کم اهمیت‌تر (مانند نورافشان و فرش‌های گران‌قیمت) مصرف می‌شود. مصرف‌کننده، میزان اهمیت کالا را با حساسیت خود نسبت به قیمت نشان می‌دهد.

اگر فردی به رغم تغییر زیاد قیمت کالا در بازار، مصرف آن را تغییر ندهد به اصطلاح اقتصادی «کالای ضروری» است (مثل نمک و دارو) و اگر فرد با کوچک‌ترین تغییر در قیمت، مصرف کالایی را تغییر دهد، اصطلاحاً آن کالا، «کالای تجملی» نام دارد. با این تعریف مشاهده می‌شود که ضروری یا تجملی بودن کالا مفهومی اقتصادی است و از فردی به فرد دیگر، از زمانی به زمان دیگر و از جامعه‌ای به جامعه دیگر متفاوت خواهد بود.

۱۱۷. گزینه ۱ درست است.

هزینه فرصت مالک بیشترین درآمد شخص او هر گاه بخواهد ساختمان بنگاه را اجاره دهد و خود در جای دیگری مدیریت کند است.

$$20000000 + 10000000 = 30000000$$

۱۱۸. گزینه ۳ درست است.

برای اقتصاددانان مهم است چه در عرصه داخلی و چه در عرصه خارجی، توانایی و قابلیت‌های بازیگران به خوبی رشد کرده؛ تقسیم کار درست و تعامل، همکاری و هم‌افزایی بیشتر بین آنها شکل گرفته باشد و فعالیت‌های یکدیگر را خنثی نکنند؛ بدین ترتیب مثل یک گروه موفق عمل می‌کنند.

۱۱۹. گزینه ۱ درست است.

کالاهاى مصرفی و واسطه‌ای: کالاهاىی که در بازار عرضه میشود و به فروش می‌رسد، ممکن است توسط مصرف‌کنندگان نهایی خریداری شود و به مصرف برسد که به آنها «کالای مصرفی» می‌گوییم؛ اما هرگاه تولیدکنندگان دیگری برای ادامه فرایند تولید و تبدیل آنها به کالاهاى مختلف دیگر، آنها را خریداری کنند و مورد استفاده قرار دهند، آنها را کالای واسطه‌ای می‌نامیم؛ به عبارت دیگر برخی کالاها و یا خدمات، هرچند خروجی یک کارخانه یا بنگاه تولیدی است، اما هنوز در فرایند تولید و تکمیل است و در بنگاه تولیدی دیگری به عنوان ورودی بکار برده می‌شود؛ برای مثال گوجه‌فرنگی‌ای که خانوارها تهیه می‌کنند و به مصرف می‌رسانند، «کالای مصرفی» است، اما وقتی همان گوجه‌فرنگی توسط کارخانه‌ها خریداری می‌شود و برای تولید کالاهاى دیگر مثل رب گوجه‌فرنگی به کار می‌رود، «کالای واسطه‌ای» نام دارد. کالاهاى بادوام و بیدوام: برخی کالاها، خودشان مصرف نمی‌شوند بلکه در طول زمان، خدمات آنها مورد مصرف قرار می‌گیرد؛ مثل اتومبیل و یخچال؛ به این کالاها، در اقتصاد، «کالای بادوام» گویند. در غیر این صورت، کالاها بی‌دوامند، مثل نان و مواد غذایی. کالاهاى بادوام با یک بار مصرف، تمام نمی‌شوند. کالای سرمایه‌ای: به کالاهاى بادوامی که در فرایند تولید از سوی نیروی انسانی به کار گرفته می‌شود، کالای سرمایه‌ای گویند. یخچال در منزل، کالای بادوام مصرفی و یخچال در مغازه بستنی‌فروشی، کالای سرمایه‌ای است. تراکتور، ماشین آلات کارخانه‌ها و ابزار تولیدی، مثالهای دیگر کالای سرمایه‌ای است.

کالای ضروری و تجملی: کالاهاى تولیدی یا برای تأمین نیازهای اولیه (مانند خوراک، پوشاک و مسکن) یا برای تأمین نیازهای کم اهمیت‌تر (مانند نورافشان و فرشهای گران‌قیمت) مصرف می‌شود. مصرف‌کننده، میزان اهمیت کالا را با حساسیت خود نسبت به قیمت نشان می‌دهد. اگر فردی به رغم تغییر زیاد قیمت کالا در بازار، مصرف آن را تغییر ندهد به اصطلاح اقتصادی «کالای ضروری» است (مثل نمک و دارو) و اگر فرد با کوچک‌ترین تغییر در قیمت، مصرف کالایی را تغییر دهد، اصطلاحاً آن کالا، «کالای تجملی» نام دارد. با این تعریف مشاهده می‌شود که ضروری یا تجملی بودن کالا مفهومی اقتصادی است و از فردی به فرد دیگر، از زمانی به زمان دیگر و از جامعه‌ای به جامعه دیگر متفاوت خواهد بود.

۱۲۰. گزینه ۲ درست است.

همواره داریم:

$$4 = \frac{12}{3} = \text{خطرپذیری} \Rightarrow \text{نوآوری} \times \text{خطرپذیری} = \text{کارآفرینی}$$

۱۲۱. گزینه ۲ درست است.

$$\text{درآمد} = 1408 \times 2000 = 2816000$$

$$\text{سود حسابداری} = 1616000 = \text{درآمد} - 1200000$$

$$\text{هزینه غیرمستقیم} = \frac{25}{100} \times 1616000 = 404000$$

$$1212000 = \text{هزینه غیرمستقیم} - \text{سود حسابداری} = \text{سود اقتصادی}$$

۱۲۲. گزینه ۴ درست است.

از این مطلب نتیجه می‌گیریم که محصولات به طور مستقیم و غیرمستقیم در مصرف خانوار مؤثرند. قیمتی که خانوار بابت مصرف می‌پردازد ارزش افزوده تمام بنگاه‌هایی است که در جریان تولید مؤثرند و در جریان تولید هر بنگاه به عنوان قیمت کالا به بنگاه قبلی پرداخت کرده است.

۱۲۳. گزینه ۴ درست است.

در این نمودار محور افقی مقدار کالا (عرضه یا تقاضا) است. معادله خط عرضه و تقاضا به ترتیب $P = \frac{12-3}{10}S + 3$ و

$$P = \frac{6-12}{10}D + 12 \text{ است.}$$

$$P = 0/9S + 3, P = -0/6D + 12, P = 9 \Rightarrow \frac{9}{10}S = 9 - 3 \Rightarrow S = \frac{20}{3}$$

$$\frac{6}{10}D = 12 - 9 \Rightarrow D = 5 \Rightarrow \text{مازاد عرضه} = S - D = \frac{20}{3} - \frac{15}{3} = \frac{5}{3}$$

و در ازاء این مازاد عرضه قیمت‌ها پایین می‌رود تا $S = D$ شود.

$$\begin{cases} P = 0/9S + 3 \\ P = -0/6S + 12 \end{cases} \Rightarrow 1/5S = 12 - 3 = 9 \Rightarrow S = 6 \Rightarrow P = 8/4$$

پس قیمت‌ها $9 - 8/4 = 0/6$ پایین می‌رود.

۱۲۴. گزینه ۳ درست است.

در این شرایط برای کار افراد، تنها یک مشتری (کارخانه) وجود دارد و کارگران و بیکاران نمی‌توانند حقوق خود را تعیین کنند و این باعث می‌شود تا کارخانه حقوق کارکنان را کاهش دهد تا افراد دیگر خانواده نیز به کار مشغول شوند.

۱۲۵. گزینه ۱ درست است.

GDP یا تولید ناخالص داخلی برحسب میلیون برابر است با:

$$250 \times 524 + 125 \times 140 + 75 \times 120 + \frac{1}{3} \times 75 \times 120 = 160500$$

۱۲۶. گزینه ۴ درست است.

$$\text{تورم سالیانه} = \frac{5000 - 4000}{4000} = \frac{1}{4}$$

$$\text{قیمت در انتهای سال دوم} = X \Rightarrow \frac{X - 5000}{5000} = \frac{1}{4} \Rightarrow X = 5000 + 1250 = 6250$$

$$\text{قیمت در انتهای سال سوم} \Rightarrow \frac{y - 6250}{6250} = \frac{1}{4} \Rightarrow y = 6250 + \frac{6250}{4} = 7812$$

۱۲۷. گزینه ۲ درست است.

$$\text{مجموع پول‌های ثبتي} = \frac{20}{100} \times 2 = 0/4 = \text{میلیارد} = 400 \text{ میلیون}$$

$\Rightarrow$ مجموع پول‌های ثبتي + مجموع اسکناس‌های در گردش = حجم نقدینگی در شرایط امروز

$$= 3 - 0/4 = 2/6 = \text{میلیارد} = 2600 \text{ میلیون}$$

مجموع اسکناس و مسکوکات خارج از گردش + حجم نقدینگی در شرایط امروز = میزان نقدینگی در گذشته

میلیون ۴۶۰۰ = ۲۰۰۰ + ۲۶۰۰ = مجموع اسکناس در گردش

۱۲۸. گزینه ۲ درست است.

بانک‌ها به منظور عملیات اعطای وام و اعتبار، اسناد مختلفی تهیه کرده‌اند تا ضمن ارائه خدمت در کوتاه‌ترین زمان بتوانند طلب خود را از وام‌گیرنده دریافت کنند. این اسناد قابل انتقال است و صاحبان آنها می‌توانند قبل از سررسید، آنها را به دیگران منتقل کنند. برخی از اسنادی که در بانک‌ها و مؤسسات اعتباری جریان دارد، عبارت است از: چک، سفته، برات و اوراق قرضه

۱۲۹. گزینه ۳ درست است.

بورس کالا: به بازاری که در آن کالا یا کالاهای معینی مورد معامله قرار می‌گیرد، «بورس کالا» می‌گویند. معمولاً این گونه بازارها را به نام کالایی که در آنها معامله می‌شود، نام‌گذاری می‌کنند.

البته بورس کالا در اصطلاح اقتصادی صرفاً محل مبادلات کاغذی آن کالا است. در بورس‌های کالا بیشتر کالاهای واسطه‌ای و مواد خام و اولیه مثل گندم، جو، آهن، مس، زغال سنگ، نفت و برخی از مواد شیمیایی مورد معامله قرار می‌گیرد.

۱۳۰. گزینه ۱ درست است.

فعالیت‌های بازار سرمایه در اقتصاد جامعه آثار و نتایج بسیاری دارد؛ از جمله:

- از طریق جذب و به کار انداختن سرمایه‌های راکد، حجم سرمایه‌گذاری را در جامعه افزایش می‌دهد.
- بین عرضه‌کنندگان و تقاضاکنندگان سرمایه ارتباط برقرار، و معاملات بازار سرمایه را تنظیم می‌کند.
- با بررسی و شفاف‌سازی اطلاعات مالی شرکت‌ها و قیمت‌گذاری سهام و اوراق بهادار تا حدودی از نوسان شدید قیمت‌ها جلوگیری می‌کند.
- با تشویق مردم به پس‌انداز و به کارگیری پس‌اندازها در فعالیت‌های مفید اقتصادی در کاهش نرخ تورم مؤثر است.

علوم و فنون ادبی

۱۳۱. گزینه ۳ درست است.

(درس ۱، صفحه ۱۷)

۱۳۲. گزینه ۱ درست است.

خلاف عنوان غلط‌اندازش، «بهار» صاحب [مجله] «نوبهار» است، نه [مجله] «بهار». درس ۱ (صفحات ۱۶، ۱۸، ۱۹)

۱۳۳. گزینه ۱ درست است.

«حاجی بابا» نمایش‌نامه نیست؛ بلکه آن را می‌توان اولین رمان ترجمه شده به فارسی دانست. (درس ۱، صفحات ۱۹ و ۲۰)

۱۳۴. گزینه ۲ درست است.

بالعکس، او بود که در رواج نثر ساده و عامیانه - که بعدها جمال‌زاده و صادق هدایت به کارش گرفتند - نقش مؤثر داشت. (درس ۱، صفحه ۲۱)

۱۳۵. گزینه ۲ درست است.

۱: درونمایه‌های نثر همانند شعر در این دوره است؛ ۳: بالعکس، مورد توجه روزنامه‌نویسان عصر بود. ۴: تعلیم و تربیت مدرن و حقوق زنان، هر دو، مورد توجه بوده‌اند. (درس ۴، صفحه ۴۶)

۱۳۶. گزینه ۴ درست است.

«دایرة‌واژگانی شعر علاوه بر آنچه در گذشته بود، با توجه به ارتباط با اروپا و ظهور علوم و فنون جدید، گسترش یافت.» (درس ۴، صفحه ۴۳)

۱۳۷. گزینه ۲ درست است.

«وطن به عنوان سرزمینی که مردمی با مشترکات قومی، فرهنگی و زبانی در آن زندگی می‌کنند، در این دوره [= عصر بیداری] وارد شعر و ادبیات فارسی شد.» (درس، صفحه ۴۴)

۱۳۸. گزینه ۳ درست است.

به ترتیب: «عشقی»، «بهار»، «نشاط»، «صبا». (درس ۱، صفحات ۱۳ تا ۱۸)

۱۳۹. گزینه ۴ درست است.

ملک الشعرای بهار و ادیب الممالک فراهانی وفادار سنت‌های قدیم شعری بودند، نه عارف. توجه به قالب‌های قصیده و مثنوی در شعر این دو بیشتر است، نه در شعر فرخی یزدی و ایرج میرزا. و اتفاقاً، شاعران تخیلات سرایندهگان پیشین را در نظر داشتند؛ نمونه این تخیلات را در پاره‌ای از اشعار میرزاده عشقی می‌توان دید. (درس ۴، صفحات ۴۲ و ۴۳)

۱۴۰. گزینه ۴ درست است.

«منعم» و «بینوا» + «بنده» و «پادشاه» (درس ۳)

۱۴۱. گزینه ۱ درست است.

گزینه	تضاد	تشبیه	تشخیص	جناس
(۱)	مشرق - شب	مشرق جگر	آه شعله	برآر - بار
(۲)	شفق - صبح	☒	خیره گشتن عقل و طبع	☒
(۳)	خاک - آب	آبرو آب جو است	☒	[آب -] رو - [آب -] جو
(۴)	است - نیست	☒	☒	☒

(درس ۶)

۱۴۲. گزینه ۲ درست است.

تضاد میان «تفرقه» و «اجتماع». تکرارها: این + را + [است (X۲)؛ متوازی‌ها: مظلّمه - تفرقه + استماع-ی] - اجتماع-ی؛ جناس بین استماع - اجتماع (درس ۶)

۱۴۳. گزینه ۴ درست است.

فقط ۴) حائز شرایط «لف و نشر» است. «زبان» - «مگوی» و با «دست» - «مکن» (مشوئ). (درس ۶)

۱۴۴. گزینه ۳ درست است.

قبلاً این، که ۲) لف و نشر ندارد. در ۱) رابطه میان «خندید» - «گریست» با «گریه» - «خنده» مشوئ است؛ در ۴) هم: مفهوماً، میان «قدح» - «جان» و «ندهی» - «نستانی». اما در ۳): به قرینه «دراز» که به «زلف» راجع است، «عیش» هم - ناگزیر - به «لب» ناظر خواهد بود، و لف و نشر مرتب. (درس ۶)

۱۴۵. گزینه ۱ درست است.

۲) و ۳) متناقض‌نما ندارند. اما میان ۱) و ۴) - که هم پارادوکس دارند، هم تشخیص - فقط تشبیه در «گلگون» تعیین‌کننده است! (درس ۶)

۱۴۶. گزینه ۱ درست است.

یک وقت خدای ناکرده گمان نکنید «بار»، در مصرع اول ۳)، به معنی دفعه است، و «احتمال» (= باربری = بُردباری) قرینه‌ای است که می‌گوید این هم مثل دومی محمول-ه] است! اما در مقام اثبات: در ۱) «سر» اول مجازاً «جان» است، و «سر» دوم - باز مجازاً - «اندیشه»؛ و به این اعتبار است که جناس تام دارند. «برود» و «نرود» هم که تضاد دارند. (درس ۶)

۱۴۷. گزینه ۳ درست است.

۱) اساساً تلمیح ندارد؛ ۲) و ۴) هم هیچ فعل مسجعی ندارند. (درس ۳)

۱۴۸. گزینه ۳ درست است.

در الف) تلمیح هست در «جم» و «کی»؛ در د) جناس همسان هست و بس: میان «دم» اول (نفس) و «دم» دوم (بردمیدن = طلوع). فقط هم در ج) پارادوکس هست: در پختگی یک خام. برای محکم‌کاری: لف و نشر مشوئ (نامرتب) در «دسته» - «دست» و «کله» - «سر». (درس ۳ + درس ۶)

۱۴۹. گزینه ۲ درست است.

در ۳) و ۴) عاشق «ملتمس» است. هم‌چنان که در بیت سؤال ۱) در حوزه مفهومی دیگری است. اما ۲) به مقابله بیت سؤال و ۳) و ۴) برخاسته، می‌گوید: منت نکش! که یعنی التماس نکن! [رجوع کنید به درس ۵، صفحه ۵۳: «پیش کمان ابرویش لابه همی کنم؛ ولی // گوش کشیده است از آن گوش به من نمی‌کند»]

۱۵۰. گزینه ۳ درست است.

۳) در مفهوم عملاً با دیگر گزینه‌ها متقابل است؛ چون نمی‌گوید که برو در پناه حق! بلکه اساساً می‌گوید: بترس و نرو! ارجوع کنید به درس ۵، خودارزیابی ۳، بخش ب: «فریاد که در رهگذر عالم خاکی // بسی دانه فشاندند و بسی دام تنیدند.»

۱۵۱. گزینه ۲ درست است.

هر چهار مصرع با «مفتعلن» آغاز شده‌اند: (۱) مو قف آ؛ (۲) گر بهلی؛ (۳) بر نفسی؛ (۴) در رمضا. اما فقط در (۲) رکن دوم تکرار رکن اول است: با نیا. (درس ۲، صفحه ۲۴)

۱۵۲. گزینه ۴ درست است.

گزینه	تقطیع نوع ۱	تقطیع نوع ۲
(۱)	مستفعلن (X۴)	☒
(۲)	مستفعلن فعولن (X۲)	مفعول فاعلاتن (X۲)
(۳)	مستفعلن فاعلاتن فعولن	مفعول مفاعیلن فعولن
(۴)	مستفعلن (X۳) + مستف (= فعولن)	مفعول مفاعیلن فعولن

(درس ۲، صفحه ۲۶)

۱۵۳. گزینه ۱ درست است.

۱) را چه زَمِیْئًا [با حذف «ن»؛ بدون حذف «ء (همزه)»]، چه زَمِیْنَا [با حذف همزه]، فرقی به حال رکن اول (فعولن) نخواهد کرد. در سه تایی دیگر اگر همزه حذف نشود، وزن (فعولن فعولن فعولن فعل) به هم می‌ریزد. (درس ۲، صفحه ۲۷، ۲ - ب): «هزاران آفرین...»

۱۵۴. گزینه ۳ درست است.

- ۱) قَدْ مَزَّ حَا || نَبَدَّرَ نَهَ || هَمِگَا رَا || بِ سَفَرِ بَر
 ۲) ویران || ی آ ب || گِل || چُن مَسْکَ || نِ بُو مَا مَد: مفعول مفاعیلن (X۲)
 ۳) سَنگی گَرگِیَب || نِ نِی دَر بَهَ || ز شِیرَانِی || هَمِی عَالَم: مفاعیلن (X۴)
 ۴) عِشَقِ رُو یِی || تُو بِ شَشِ سُو || ی جَهَا دَا || م دَلِست: فاعلاتن + فعلاتن (X۲) + فعولن
 (درس ۵)

۱۵۵. گزینه ۱ درست است.

- ۱) هَر تَشِیْنِ اِی نِشِیْنَد || بَر اَب حَوَا ضِ کَوَثَر
 ۲) اَب هَ مَزَّ || اَب مُصَفَّ || فَا شَوَد
 ۳) بَر جَه سَ || بَک مِیَا || نِ مَا آ
 ۴) اَز بَهر || زَبَر دَسْتِ || ی دَوْلَتِ دِ اِهیَا مَد
 (درس ۵)

زبان عربی

۱۵۶. گزینه ۲ درست است.

أَقْبَلَ ← روی آورد (رد سایر گزینه‌ها) - العَجَائِز ← پیرمردان (رد گزینه ۳) - شِیرَاء ← خریدن (رد گزینه ۱) - مَنجِم ← یک معدن (رد گزینه ۱) - تطویره ← بهینه‌سازی (رد گزینه‌های ۱ و ۴) - المَوْت ← مرگ (رد گزینه ۳) - لَمْ یَسْمَح ← اجازه نداد (رد سایر گزینه‌ها) - أَنْ یُحَقِّقَ ← که محقق (عملی) شود (رد سایر گزینه‌ها).

۱۵۷. گزینه ۴ درست است.

تَمَنَحُ ← داده می‌شوند (رد سایر گزینه‌ها) - الجَوَائِزِ الأَهِیَةِ ← جوایز طلایی (رد گزینه‌های ۱ و ۳) - لِلذِّیْنِ ← برای کسانی که (رد گزینه‌های ۲ و ۳) - قَدْ أَفَادُوا ← سود رسانده‌اند (رد سایر گزینه‌ها) - مَجَالَاتِ ← زمینه‌ها (رد گزینه ۱) - السَّلَام

← صلح (رد گزینه ۱) - التَّقْنِيَّةُ ← فن آوری (رد گزینه‌های ۱ و ۲) - وَ هُمْ دَوُّوْبُونَ ← در حالی که آنان با پشتکار هستند (رد سایر گزینه‌ها).

۱۵۸. گزینه ۱ درست است.

لَا تَزْعُمُ ← گمان مکن (رد گزینه ۴) - مَنْ ← آن که ، کسی که (رد گزینه‌های ۲ و ۳) أَصْبَحَ أَعْمَى ← نابینا شد (رد گزینه ۳) - لَنْ يَسْتَطِيعَ ← نخواهد توانست (رد سایر گزینه‌ها) - أَنْ يَعْمَلَ ← که انجام بدهد (رد گزینه ۳) - عَمَلًا هَامًا ← کاری مهم (رد گزینه ۳).

نکته: فعل مضارع پس از «لَنْ» به صورت مستقبل منفی ترجمه می‌شود.

۱۵۹. گزینه ۳ درست است.

إِنْ ← اگر (رد گزینه‌های ۲ و ۴) - رُحْتِ ← رفتی ، می‌روی (رد گزینه‌های ۲ و ۴) - وَالذِّيكِ ← پدر و مادرت (رد گزینه ۲) - أَحْضَنُهُمَا ← آن‌ها را در آغوش بگیر (رد گزینه ۲) - يَدَيَهُمَا ← دستانشان (رد گزینه ۱ و ۴) - أَكْرِمَهُمَا ← آن‌ها را گرامی بدار (رد سایر گزینه‌ها) - كَمَا رَبَّيَاكَ ← همان‌طور که تو را پرورش داده‌اند (رد گزینه‌های ۲ و ۴) - صَغِيرًا ← در کوچکی ، در حالی که کوچک بوده‌ای (رد گزینه‌های ۲ و ۴).

۱۶۰. گزینه ۱ درست است.

مُنِعَ ← بازداشته شده‌اند (رد گزینه‌های ۳ و ۴) - أَوْلَيْكَ الْمَرْضَى ← آن بیماران (رد گزینه‌های ۲ و ۳) - الصَّنَاعِيَّةُ ← صنعتی (رد گزینه‌های ۲ و ۴) - السُّكَّرِيَّةُ ← قندی ، شکری (رد گزینه ۲) - أمراض ← بیماری‌ها (رد گزینه ۳) .

۱۶۱. گزینه ۲ درست است.

تَعَامَلُوا مَعَ بَعْضِكُمْ ← با هم رفتار کنید (رد سایر گزینه‌ها) - جَيِّدًا ← به خوبی (رد گزینه‌های ۱ و ۳) - سَارِعُوا ← بشتابید (رد گزینه‌های ۱ و ۳) - الْمَكْتَبَةُ ← کتابخانه (رد گزینه ۳).

۱۶۲. گزینه ۳ درست است.

۳) می‌جَوِّدَ ← می‌جوید (صفت جمله از نوع فعل مضارع پس از فعل ماضی به شکل ماضی استمراری ترجمه می‌شود).
نکته: فعل ماضی پس از (لَيْتَ) به شکل ماضی استمراری یا ماضی بعید ترجمه می‌شود.

۱۶۳. گزینه ۱ درست است.

۱) اگر ← إِنْ ، أَنْ (رد گزینه ۳) - درختانی ← أَشْجَارًا (رد گزینه ۲ و ۴).

نکته: فعل شرط و جواب شرط اگر فعل ماضی باشد جایز است که به صورت ماضی یا مضارع ترجمه شود.

۱۶۴. گزینه ۴ درست است.

بررسی گزینه‌ها: ۱) « وَ هُمْ فَرِحُونَ » حال جمله اسمیه است. ۲) « رَاضِينَ » حال مفرد و منصوب است. ۳) « مَاهِرًا » حال مفرد و منصوب است. ۴) « الْمَحْرُوزِينَ » « مَحْرُوزِينَ » حال مفرد و منصوب است (حال مفرد باید نکره و منصوب باشد). ترجمه گزینه‌ها: ۱) ایرانی‌ها نخستین روز از روزهای سال شمسی را جشن می‌گیرند در حالی که آنان خوشحال هستند. ۲) برادرانم با خشنودی از مسابقه بازگشتند. ۳) آفرین! ماهرانه به زبان عربی صحبت می‌کنی. ۴) مسافران با ناراحتی از هتل رفته‌اند.

۱۶۵. گزینه ۲ درست است.

۲) تُنْزَلُ: (نازل می‌شوند): (فعل مضارع مجهول).

ترجمه گزینه‌ها: ۱) نماز را در محراب ، اقامه می‌کرد. ۲) برکاتی از آسمان بر ما نازل می‌شوند. ۳) در راه خدا نبرد کن. ۴) به خانه‌اش رفت و تکالیفش را نوشت.

۱۶۶. گزینه ۳ درست است.

۱) الْمُذْنِبُونَ ← الْمُذْنِبِينَ (اسم «لَعَلَّ» و منصوب به «یاء» است.) ۲) نَاجِحِينَ ← نَاجِحُونَ (خبر «لَيْتَ» و مرفوع به «واو» است.) ۴) يَحْرَأُ ← يَحْرَأُ (خبر «كَأَنَّ» و مرفوع است.) - أَسْمَاكُهُ ← أَسْمَاكُهُ (خبر «كَأَنَّ» و مرفوع است.)

نکته: «إِنَّ» برای تأکید است و در ابتدای جمله می‌آید و «أَنَّ» برای اتصال دو جمله به کار می‌رود بنابراین در وسط جمله مرکب می‌آید. ترجمه گزینه‌ها: ۱) شاید گناهکاران از گناهشان توبه کنند. ۲) کاش شما در امتحانات پیروز شوید. ۳) آیا می‌دانی که قیامت می‌آید؟ ۴) گویی جهان دریایی است و گویا ماهی‌های آن هستیم.

۱۶۷. گزینه ۱ درست است.

بررسی گزینه‌ها: (۱) «فوق» فعل مضارع معلوم و متعدی «عدد» مفعول به و منصوب است. (۲) «عنده» خبر مقدم و «حسن» و مبتدای مؤخر می‌باشد. (۳) «لرجال» خبر مقدم و «أسماء» مبتدای مؤخر می‌باشد. (۴) «علم» موصوف نکره و «یبحث» صفت جمله و مرفوع محلاً است.
نکته: هر گاه خبر شبه جمله (جاء و مجرور یا ظرف مکان) و مبتدا نکره باشد خبر مقدم و مبتدا مؤخر می‌شود.
ترجمه گزینه‌ها: (۱) تعداد مورچه در دنیا از تعداد بشر بیشتر است. (۲) بازگشت نیکو نزد اوست. (۳) مردان به خاطر کارهایشان، اسم و شهرت دارند. (۴) آن، دانشی است که در مورد ویژگی‌های مواد پژوهش می‌کند.

۱۶۸. گزینه ۲ درست است.

«لا» در گزینه ۲ حرف نهی و در سایر گزینه‌ها حرف نفی است.
ترجمه گزینه‌ها: (۱) هر غذایی که نام خداوند بر آن یاد نشود قطعاً موجب درد و بیماری است. (۲) ای دوست من! شیطان را پرستش مکن. (۳) هر کس که به مردم رحم نکند خداوند به او رحم نمی‌کند. (۴) علی (ع) را با لذتی که ماندگار نیست چه کار؟

۱۶۹. گزینه ۱ درست است.

بررسی گزینه‌ها: (۱) «أحب» (دوست می‌دارم) فعل مضارع معلوم از باب افعال و «سليم» (در امان باشد) فعل ماضی معلوم از ثلاثی مجرد است. (۲) «تفتح» (باز می‌شود) فعل مضارع مجهول از ثلاثی مجرد و «تعلق» (بسته می‌شود) فعل مضارع مجهول از باب افعال است. (۳) «یقتل» (کشته می‌شود) فعل مضارع مجهول است. (۴) «یعطی» (داده می‌شوند) فعل مضارع مجهول از باب افعال است.
ترجمه گزینه‌ها: از میان مردم کسی را که مردم از دست و زبانش در امان باشند دوست می‌دارم. (۲) هر لوله‌ای یک شیر دارد که باز و بسته می‌شود. (۳) هر کس که مظلومانه کشته شود پس خداوند برای ولیّ خون او قدرت قصاص را قرار داده است. (۴) در روز قیامت به مؤمنان پاداش آن‌ها داده می‌شود.

۱۷۰. گزینه ۴ درست است.

بررسی گزینه‌ها: (۱) «شجرة» مبتدای مضاف و «الخبز» مضاف الیه و «الجزر» مجرور به حرف جرّ و «الإستوائية» صفت و مجرور است. (۲) «أحد» مبتدای مضاف و «موظفی» مضاف الیه است. (۳) «والد» مبتدای مضاف و «رحیم» مضاف الیه می‌باشد. (۴) «جنود» مبتدا و مرفوع و ضمیر متصل «نا» مضاف الیه و «الشجعان» صفت و مرفوع است و «الأعداء» مجرور به حرف جرّ و «العملاء» صفت و مجرور است.
ترجمه گزینه‌ها: (۱) درخت نان در جزیره‌های استوایی رشد می‌کند. (۲) یکی از کارمندان شرکت نزد من آمد و پول زیادی از من خواست. (۳) پدر رحیم رایانه‌ای گرانبها برای او خرید. (۴) سربازان شجاع ما بر دشمنان مزدور پیروز شدند.

تاریخ

۱۷۱. گزینه ۲ درست است.

درس ۶ صفحه ۷۶
ارتش روسیه در طول این قرن با هدف رسیدن به دریاهای گرم و آبراه‌های مهم، بارها به قلمرو امپراتوری عثمانی در شبه جزیره بالکان و حوزه دریای سیاه و نیز سرزمین‌های ایرانی در دو سوی دریای مازندران (خزر) یورش آورد و مناطق وسیعی را تسخیر و تصرف کرد.

۱۷۲. گزینه ۴ درست است.

درس ۶ صفحه ۷۸
تفکر ملی‌گرایی، مردمان و گروه‌های قومی را که تاریخ و فرهنگ و زبان مشترکی داشتند، برانگیخت تا با هم یکی شوند و زیر پرچم حکومتی یکپارچه و مستقل قرار گیرند. ایتالیایی‌ها، آلمانی‌ها، لهستانی‌ها، صرب‌ها و مجارها تحت تأثیر اندیشه ملی‌گرایی، برای تأسیس حکومت ملی به پا خاستند.

۱۷۳. گزینه ۱ درست است.

درس ۶ صفحه ۸۰

آلمان از یک سو با هدف مقابله با تهدیدهای خارجی به ویژه فرانسه و از سوی دیگر پیشبرد سیاست‌های توسعه‌طلبانه در اروپا و فراسوی دریاهای، با برخی از کشورها پیمان اتحاد سیاسی و نظامی منعقد کرد.

۱۷۴. گزینه ۳ درست است.

درس ۶ صفحه ۸۵

هم زمان با آغاز جنگ بین‌الملل اول، ایران وضعی آشفته داشت و حکومت مشروطه به دلیل اختلاف‌های سیاسی داخلی، ضعف تشکیلات اداری و نظامی، مشکلات اقتصادی و دخالت‌های فزاینده خارجی قادر به سرو سامان دادن به امور و برقراری نظم و امنیت نبود.

۱۷۵. گزینه ۲ درست است.

درس ۵ صفحه ۶۲

انقلاب مشروطه، زمینه‌ها و علل متعدد و پیچیده‌ای داشت که در طول زمامداری سلسله قاجار و عمدتاً تحت تأثیر مواجهه ایران با کشورهای اروپایی و نفوذ تمدن غرب در جامعه ایران شکل گرفت.

۱۷۶. گزینه ۳ درست است.

درس ۵ صفحه ۶۱

ایرانیان همراه با انقلاب مشروطه برای نخستین بار خواهان تغییر شیوه اداره کشور شدند نه تغییر حکومت که در سطحی اساسی‌تر است و از خواسته‌های اصلی در انقلاب اسلامی به حساب می‌آید.

۱۷۷. گزینه ۱ درست است.

درس ۴ صفحه ۶۰

سنت معماری ایرانی اسلامی که در دوران سلجوقی، تیموری و صفویان درخشش بی نظیری داشت، در عصر قاجار با توجه به شرایط اقلیمی و آب و هوایی و نوع مصالح ساختمانی تداوم یافت. پس از اختراع دوربین عکاسی، مسافرانی که در عصر ناصری به اروپا می‌رفتند، تصاویر زیادی از بناهای آن سرزمین با خود به ایران آوردند.

۱۷۸. گزینه ۱ درست است.

درس ۳ صفحه ۴۰

آقامحمدخان قاجار با استفاده از جنگاوران ایل خود و دیگر ایل‌های متحد آن، قدرت را به دست گرفت. عباس میرزا فرمانده جنگ‌های ایران و روس، در صدد برآمد با استفاده از دانش و تجارب کارشناسان نظامی فرانسه و انگلستان، ارتش ایران را تجدید سازمان و مجهز به سلاح‌های مدرن کند. در اوایل عصر ناصری، امیرکبیر، صدراعظم باکفایت ایران، با جدیت تمام برای تشکیل ارتش حرفه‌ای و دائم اقداماتی انجام داد. ناصرالدین شاه امتیاز تأسیس یک واحد نظامی حرفه‌ای را به روسیه داد.

۱۷۹. گزینه ۲ درست است.

درس ۲ صفحه ۲۲

در عصر افشار و زند به سبب آشفتگی‌های سیاسی و اجتماعی، علم و آموزش رونق دوران صفویان را نداشت در پی سقوط صفویه مراکز حوزه‌های علمیه بسته شدند. شعر در دوران زندیه تحول عظیمی یافت که به نهضت بازگشت ادبی معروف است. سایر گزینه با توجه به جمله‌بندی صحیح خود به لحاظ محتوایی نادرست می‌باشند.

۱۸۰. گزینه ۳ درست است.

درس ۱ صفحه ۶

گزینه سه از جمله موارد آشنایی زمینه‌های دگرگونی بینش تاریخی در ایران است و سایر گزینه‌ها از جمله موارد رواج و ارتقای تاریخ نگاری جدید در ایران است.

جغرافیا

۱۸۱. گزینه ۴ درست است.

درس ۳ صفحه ۵۳

دومین تحول، تولید و گسترش کشتی‌های کانتینر بر بود. قبل از تولید کانتینرها، کشتی‌ها زمان زیادی در بندرها برای تخلیه و بارگیری توقف می‌کردند. کانتینرها که از نظر اندازه استانداردهای مشخصی دارند، سرعت جابجایی و تخلیه کالاها را افزایش می‌دهند.

۱۸۲. گزینه ۳ درست است.

درس ۳ صفحه ۴۹ و ۵۰

در نیمه دوم قرن بیستم، برخی کشورها مانند فرانسه، اسپانیا، آلمان و ژاپن طرح‌هایی را برای تولید قطارهای پر سرعت طراحی و آزمایش کردند. قطار پر سرعت الکتریکی که در سال ۱۹۶۴ م بین توکیو و ازاکا در ژاپن به حرکت در آمد، از اولین قطارهای پر سرعت جهان محسوب می‌شود. در حال حاضر، قطار پر سرعت در کشور موجود نیست و سرعت قطارها حداکثر ۱۶۰ کیلومتر در ساعت است. مسیر جلفا - تبریز (۱۴۸ کیلومتر) تنها خط برقی کشور است. مهم‌ترین پروژه‌های در دست اجرای شرکت راه آهن جمهوری اسلامی ایران نیز عبارت‌اند از: احداث راه آهن سریع السیر (قطار پر سرعت) تهران - قم - اصفهان (به طول ۴۱۰ کیلومتر) - برقی کردن راه آهن تهران - مشهد (به طول ۱۰۰۰ کیلومتر).

۱۸۳. گزینه ۱ درست است.

درس ۳ صفحه ۴۴

امروزه هیچ ناحیه‌ای خود بسنده نیست و همه نواحی، چه در داخل کشورها و چه در سطح بین‌المللی، برای رفع نیازهای اقتصادی‌شان به یکدیگر وابسته‌اند. صاحب نظران حمل و نقل را کلید توسعه اقتصادی و رکن زیربنایی اقتصادی کشورها می‌دانند.

۱۸۴. گزینه ۱ درست است.

درس ۲ صفحه ۳۵

شوراها برای جلب همکاری و مشارکت مردم در مدیریت شهرها و روستاها پدید آمده‌اند. اعضای شوراهای اسلامی شهر و روستا با رأی مردم انتخاب می‌شوند و بدین وسیله مردم از طریق نمایندگان خود باید در تصمیم‌گیری‌ها و اجرای برنامه‌ها در شهر و روستا دخالت داشته باشد و بر کار نهادهای مدیریت نظارت کنند.

۱۸۵. گزینه ۲ درست است.

درس ۲ صفحه ۳۵

این سازمان وظیفه هماهنگی و پشتیبانی مالی، فنی و علمی از شهرداری‌ها و دهیاری‌ها را بر عهده دارد و هم‌زمان بر اجرای طرح‌های عمرانی و خدمات شهری و روستایی نظارت می‌کند.

۱۸۶. گزینه ۲ درست است.

درس ۲ صفحه ۳۲

گسترش انقلاب سبز و استفاده از ماشین‌آلات و فناوری در کشاورزی؛ البته فناوری‌های مربوط به انقلاب سبز گران است و همه کشاورزان توانایی مالی تهیه آنها را ندارند. ماشینی کردن کشاورزی در برخی نواحی روستایی موجب گسترش بیکاری شده است.

۱۸۷. گزینه ۳ درست است.

درس ۲ صفحه ۳۶

بین مناطق کشور از نظر دسترسی به منابع و امکانات تعادل برقرار می‌شود و به منظور تحقق عدالت اجتماعی با توسعه نامساوی و تمرکز ثروت و سرمایه در برخی مناطق فقر و محرومیت در مناطق دیگر مقابله می‌گردد.

۱۸۸. گزینه ۱ درست است.

درس ۲ صفحه ۳۹

داده‌ها و اطلاعات جمع‌آوری می‌شوند و به صورت لایه لایه در نرم‌افزار قرار می‌گیرند. با استفاده از نقشه‌های **gis**، که در واقع نقشه‌های هوشمندند می‌توانیم هر لایه از اطلاعات را که بخواهیم بازیابی کنیم.

۱۸۹. گزینه ۲ درست است.

درس ۲ صفحه ۳۸ تا ۴۰

سامانه اطلاعات جغرافیایی عبارت است از مجموعه‌ای از سخت‌افزارها و نرم‌افزارهای رایانه‌ای که امکان جمع‌آوری، ذخیره، پردازش و تجزیه و تحلیل اطلاعات، نمایش اشکال مختلف داده‌ها و اطلاعات جغرافیایی را فراهم می‌آورد.

۱۹۰. گزینه ۲ درست است.

درس ۱ صفحه ۱۷

در سده نوزدهم و نیمه اول قرن بیستم در کشورهای توسعه یافته و صنعتی اروپا و آمریکای شمالی، به دنبال توسعه صنایع کارخانه‌ای مهاجرت از روستاها به شهرها رخ داد. البته این مهاجرت تدریجی و طولانی مدت بوده و طی ده‌ها سال و همگام با تحولات صنعتی شدن صورت گرفته است. در برخی از روستاها شهرنشینان به سرمایه‌گذاری و خرید زمین‌های کشاورزی به منظور ایجاد کشت تجاری اقدام کردند و در نتیجه آن روستانشینی کاهش یافت.

جامعه‌شناسی

۱۹۱. گزینه ۴ درست است.

دانش عمومی، گسترده‌ترین بخش ذخیره دانشی است.

۱۹۲. گزینه ۱ درست است.

در این دیدگاه تفاوت دانش علمی با دانش عمومی در روش آنهاست. دانش علمی تنها از راه حس و تجربه و به صورت نظام‌مند به دست می‌آید ولی دانش عمومی، دانش حاصل از زندگی افراد است که از راه جامعه‌پذیری و فرهنگ‌پذیری به دست می‌آید. دانش علمی (تجربی) راه کشف واقعیت و تنها دانش معتبر است. دانش عمومی در مقابل دانش علمی از ارزش ناچیزی برخوردار است. دانش علمی برای حفظ هویت خود باید از ورود دانش عمومی به قلمرو علم جلوگیری کند.

۱۹۳. گزینه ۳ درست است.

علوم اجتماعی با داوری درباره پدیده‌های اجتماعی و انتقاد از آنها، فرصت موضع‌گیری اجتماعی مناسب و صحیح را برای دانشمندان فراهم می‌آورند.

۱۹۴. گزینه ۲ درست است.

علوم طبیعی و فناوری حاصل از آنها، ابزار بهره‌مندی انسان از طبیعت و همچنین وسیله غلبه او بر محدودیت‌های طبیعی‌اند.

۱۹۵. گزینه ۲ درست است.

عبارت دوم:

جامعه‌شناسی تبیینی، نظم اجتماعی را بیشتر براساس مناسبات بیرونی توضیح می‌دهد.

۱۹۶. گزینه ۱ درست است.

- ارتباط میان پدیده‌های اجتماعی را ساختار اجتماعی می‌نامند.

- هدف جامعه‌شناسی تبیینی، پیش‌بینی و کنترل پدیده‌های اجتماعی است.

- منظور از تبیین، بیان چرایی یک پدیده یا پدیده یا نشان داده علت ایجاد یا زوال آن است.

۱۹۷. گزینه ۴ درست است.

جامعه‌شناسی تبیینی، جامعه را نیز صرفاً یک پدیده طبیعی پیچیده می‌داند و تفاوت میان جوامع مختلف را تنها تفاوتی کمی می‌بیند.

۱۹۸. گزینه ۳ درست است.

تأکید بیش از اندازه رویکرد تبیینی بر نظم اجتماعی به حذف اراده و خلاقیت، ارزش و اخلاق، آگاهی و معنا از زندگی اجتماعی می‌انجامد و شور زندگی را از انسان‌ها می‌گیرد. برای جلوگیری از بروز چنین پیامدهایی، کنش اجتماعی مورد توجه برخی جامعه‌شناسان قرار گرفت.

۱۹۹. گزینه ۳ درست است.

نظریه‌پردازان کنش اجتماعی، آگاهی و معناداری را مهم‌ترین ویژگی کنش اجتماعی می‌دانند و زندگی اجتماعی انسان را با تأکید بر آگاهی و معنا، مطالعه می‌کنند.

۲۰۰. گزینه ۱ درست است.

به سبب اینکه بسیاری از کنش‌های عاطفی، هنری، اخلاقی و مذهبی با رویکرد تبیینی قابل توضیح نیستند، کسانی که فقط روش‌های تجربی را معتبر می‌دانند، با انکار ارزش‌های عاطفی، اخلاقی، مذهبی و... دچار اخلاق‌گریزی می‌شوند.

۲۰۱. گزینه ۲ درست است.

نظریه پردازان کنش اجتماعی، آگاهی و معناداری را مهم‌ترین ویژگی کنش اجتماعی می‌دانند و زندگی اجتماعی انسان را با تأکید بر آگاهی و معنا، مطالعه می‌کنند. این جامعه‌شناسان، ویژگی‌های دیگر کنش، یعنی اراده و ارزش را مهم می‌دانند ولی آنها را برخاسته از آگاهی و تابع آن می‌بینند. همین نگاه مسیر را برای عبور از جامعه‌شناسی تبیینی و روی آوردن به جامعه‌شناسی تفسیری هموار ساخت.

۲۰۲. گزینه ۴ درست است.

بررسی و مطالعه پدیده‌های انسانی و اجتماعی، بدون توجه به عمق آنها، به نتیجه‌گیری‌های غلط و اشتباه منجر می‌شود.

۲۰۳. گزینه ۴ درست است.

پس از انقلاب صنعتی، مسئله خودکشی به شکل بی‌سابقه‌ای در جوامع صنعتی رواج پیدا کرد؛ به گونه‌ای که جامعه‌شناسان، روان‌پزشکان، اقتصاددانان، حقوق دانان و حتی فیلسوفان را به مطالعه این پدیده و چاره‌اندیشی برای آن وا داشت.

۲۰۴. گزینه ۳ درست است.

بررسی گزینه‌های نادرست

گزینه ۱: تنوع و تکثر معانی، موجب پیچیدگی کنش‌های انسانی و دشواری فهمیدن معانی آنها می‌شود.

گزینه ۲: اگر محققى بخواهد تمامی ابعاد یک پدیده اجتماعی خاص مثلاً یک فرد، یک نهاد اجتماعی یا یک فرهنگ را مطالعه کند و عمق پنهان و منحصر به فرد بودن آن را نشان دهد، از روش مطالعه موردی استفاده می‌کند.

گزینه ۴: قومی نگاری نوعی پژوهش کیفی براساس مشاهده مشارکتی است که در آن محقق به دنبال پرده برداشتن از معنایی است که در کنش‌ها نهفته‌اند.

۲۰۵. گزینه ۱ درست است.

- این روش‌ها در جامعه‌شناسی تبیینی کاربرد دارند: کمی

- معنای ذهنی کنش‌ها: فردی

- لازمه شناخت پدیده‌های اجتماعی: شناخت وجوه مشترک انسان‌ها و تفاوت‌های فردی - اجتماعی

فلسفه و منطق

۲۰۶. گزینه ۳ درست است.

اعتقاد به خدایی می‌تواند به زندگی معنا دهد و انسان را وارد مرتبه‌ای برتر از زندگی کند که با کمک عقل و منطق یا هر راه دیگری وجود او را پذیرفته باشد و در ارتباط روحی و معنوی با او زندگی کند. درس ۶ صفحه ۴۴

۲۰۷. گزینه ۱ درست است.

هر موجودی به علتی نیاز دارد عبارتی نادرست است در واقع هر معلولی به علت نیاز دارد (رد گزینه ۲) نیازمندی ممکن‌الوجود به واجب‌الوجود از مقدمات استدلال ابن سینا است. (رد گزینه ۳) درس ۶ صفحه ۴۱

۲۰۸. گزینه ۴ درست است.

درس ۵ صفحه ۳۸

۲۰۹. گزینه ۲ درست است.

برخی از فلاسفه اروپایی و همه فیلسوفان اسلامی اثبات وجود خدا را از طریق استدلال عقلی امکان‌پذیر می‌دانند. (رد گزینه ۱) فیلسوف کسی نیست که صرفاً عقیده‌ای داشته باشد بلکه کسی است که براساس قواعد فلسفی عقیده‌ای را پذیرفته باشد.

(رد گزینه ۳) فلاسفه اسلامی تلاش کردند استدلال‌های طرح شده را توضیح دهند یا استدلالی جدید ارائه دهند. (رد گزینه ۴) درس ۶ صفحه ۴۰

۲۱۰. گزینه ۱ درست است.

نفس مجرد که سعادتش در کسب فضیلت است، چون موجودی جاودانه است برای سعادت خود به جهانی ماوراء دنیای ما نیاز دارد. درس ۵ صفحه ۳۷

۲۱۱. گزینه ۳ درست است.

ابن سینا معتقد است که عشق و محبت میان انسان و جهان از جاذبه عشق الهی ناشی می‌شود که در کنه و ذات جهان هستی به ودیعت نهاده شده است. درس ۶ صفحه ۴۵

۲۱۲. گزینه ۱ درست است.

ارسطو در بخشی از کتاب خود می‌گوید: «نمی‌شود که یک نظم و انتظام بر جهان حاکم باشد، بدون این که موجودی جاویدان و برتر از ماده در کار باشد. درس ۵ صفحه ۳۴

۲۱۳. گزینه ۴ درست است.

خود عبارت صورت سؤال نارسا است. در واقع عبارت صحیح بدین گونه است که «هر معلولی علتی دارد» عبارت صورت سؤال شامل خداوند هم می‌شود که در این صورت خدا دیگر علت‌العلل نخواهد بود درس ۴ صفحه ۲۷

۲۱۴. گزینه ۳ درست است.

معتقدین به این دیدگاه در واقع اصل سنخیت را زیر سؤال می‌برند که علت‌های خاص معلول‌های خاص خود را دارند و ما از هر علتی هر معلولی را متوقع نیستیم. عبارت به کار رفته در گزینه ۳ هم بر اصل سنخیت تأکید می‌ورزد. درس ۴ صفحه ۲۵

۲۱۵. گزینه ۲ درست است.

در نظریه مه بانگ غایت‌مندی زنجیره حوادث انکار می‌شود. درس ۴ صفحه ۲۷

۲۱۶. گزینه ۲ درست است.

دکارت معتقد بود که اصل علیت بدون دخالت تجربه به دست می‌آید و جزء مفاهیم اولیه و بدیهی است که انسان از آن درک فطری دارد. توضیح مطلب این است که اگر مفهومی یا گزاره‌ای بدیهی بود بی‌نیاز از اثبات (چه تجربی و چه عقلی) می‌شود. البته بی‌نیاز بودن درک رابطه علیت از تجربه و استدلال با غیرقابل درک بودن این رابطه چه به صورت تجربی و چه به صورت عقلی دیوید هیوم متفاوت است. درس ۳ صفحه ۱۸

۲۱۷. گزینه ۴ درست است.

با دقت در زندگی خویش، متوجه می‌شویم که همواره در اطرافمان چیزهایی را یافته و به حسب نیاز از آنها استفاده کرده‌ایم. این عبارت گویای این مطلب است که واقعیاتی مستقل از ذهن ما وجود دارند و ساخته و پرداخته ذهن ما نیستند. درس ۱ صفحه ۲

۲۱۸. گزینه ۱ درست است.

کودک با استفاده از کلمات «این» و «آن» نشان می‌دهد که به وجود حیوانات پی برده است و می‌داند که آنها موجودند اما از چیستی آنها آگاه نیست. اگر مفهوم ماهیت عین یا جزء مفهوم وجود باشد، کودکی که به وجود حیوانات پی برده به ماهیت آنها هم پی خواهد برد (رد گزینه ۲) اگر ذهن از یک واقعیت خارجی دو مفهوم مغایر انتزاع نکند، بین مفهوم هستی و چیستی مغایرت وجود نخواهد داشت و سؤال از چیستی حیوانات با فرض پذیرش وجود آنها بی‌معنا خواهد بود. (رد گزینه ۳) درس ۱ صفحه ۳

۲۱۹. گزینه ۳ درست است.

اگر تقسیم‌بندی خواسته شده از موجودات عالم بر حسب وجودشان بود موجودات به واجب‌الوجود بالذات و واجب‌الوجود بالغیر تقسیم می‌شدند (رد گزینه ۴) در موجودات عالم اساساً ممتنع‌الوجود وجود ندارد (رد گزینه ۱ و ۲) اشیای جهان چه تعداد آنها محدود باشد چه نامحدود، چون ذاتاً ممکن‌الوجودند، به واجب‌الوجود بالذاتی نیاز دارند. درس ۲ صفحه ۱۲

۲۲۰. گزینه ۴ درست است.

فلاسفه بعد از ابن سینا، هم در جهان اسلام و هم در اروپا، بیان وی در اثبات واجب‌الوجود را برهانی بسیار قوی برای اثبات وجود خداوند دانسته و آن را «برهان وجوب و امکان» نامیده‌اند. ابن سینا این برهان را برهان صدیقین نامیده است. درس ۲ صفحه ۱۳

روان‌شناسی

۲۲۱. گزینه ۲ درست است.

واژه تبیین، به بیان چرایی آن پدیده اشاره دارد در حالی که واژه توصیف به چستی مربوط می‌شود. حافظه یعنی قدرت یادآوری و بازشناسی خاطرات گذشته. (این عبارات توصیف است)

۲۲۲. گزینه ۳ درست است.

هر نوع فعالیت مورد مشاهده جاندار رفتار نام دارد.

۲۲۳. گزینه ۳ درست است.

رشد هیجانی در انسان نسبت به حیوانات، به دلیل آگاهی بیشتر و برقراری تعامل با محیط بازتر و متنوع‌تر، رشد یافته‌تر است.

۲۲۴. گزینه ۴ درست است.

یکی از تغییرات شناختی، فرضیه‌سازی در نوجوانان است. برای اولین بار در این دوره، تفکر فرضی شکل می‌گیرد.

۲۲۵. گزینه ۳ درست است.

تغییراتی که بر توانایی تولیدمثل تأثیر می‌گذارند را ویژگی‌های جنسی اولیه می‌نامند.

۲۲۶. گزینه ۱ درست است.

- درتقارب، ما تمایل داریم اشیای ناقص را به صورت کامل ببینیم.

- ما معمولاً تمایل داریم اشیای را براساس شباهت آنها در یک مقوله طبقه‌بندی کنیم.

- ادراک یک شکل تحت تأثیر زمینه آن است.

۲۲۷. گزینه ۳ درست است.

پدیده آماده‌سازی، زمانی اتفاق می‌افتد که شناخت محرک معینی، تحت تأثیر ارائه پیشین همان محرک یا محرک شبیه آن قرار می‌گیرد.

۲۲۸. گزینه ۱ درست است.

منظور از تمایز بخشی، برجسته کردن تفاوت‌های دو مفهوم به لحاظ ظاهری و معنایی است.

۲۲۹. گزینه ۲ درست است.

بسیاری از اطلاعات را براساس میزان استفاده از آنها در مدت زمان کوتاه به خاطر می‌سپاریم. در این صورت با حافظه کاری سر و کار داریم.

۲۳۰. گزینه ۴ درست است.

بررسی گزینه‌های نادرست:

گزینه ۱:

- با گذشت زمان، بعضی از واژگان فراموش شدند.

گزینه ۲:

- بعد از گذشت ۱ ساعت تقریباً نیمی از مطالب از حافظه فراموش می‌شود.

گزینه ۳:

- بعد از گذشت ۱ ساعت، با گذشت زمان از شدت فراموشی کاسته می‌شود.

۲۳۱. گزینه ۲ درست است.

بررسی گزینه‌های نادرست:

گزینه ۱:

در تشخیص مسئله، بهتر است دیگران نقش راهنما داشته باشند و فرد خود آن را شناسایی کند.

گزینه ۳:

قدم نهایی و مهم در حل مسئله، بازبینی و اصلاح راه حل‌هاست

گزینه ۴:

در ارزیابی راه حل، باید راه حل انتخاب شده را ارزیابی کرد. این کار باعث می شود تا ملاک روشنی برای فهم موقعیت داشته باشیم.

۲۳۲. گزینه ۴ درست است.

- شیر یا خط کردن برای رفتن به مهمانی: روش اکتشافی یا شهودی

- مسئله برج هانوی: کاهش وضعیت موجود با وضعیت مطلوب

- حل مسائل ریاضی: شروع از آخر

- برگزاری مسابقات ورزشی: بارش مغزی

۲۳۳. گزینه ۱ درست است.

با توجه به شاخص های زیر، مسئله ها به دو گروه «خوب تعریف شده» و «بد تعریف شده» تقسیم می شود:

(۱) شناسایی موقعیت اولیه

(۲) فهرست اقدامات یا راهبردهای در دسترس

(۳) تعریف دقیق هدف

(۴) امکان تضمین دستیابی یا عدم دستیابی به هدف

آیا چگالی هوا با افزایش ارتفاع تغییر می کند؟ یک مسئله علمی است و از نوع خوب تعریف شده است.

۲۳۴. گزینه ۳ درست است.

تشخیص مسئله از مراحل حل مسئله می باشد.

۲۳۵. گزینه ۲ درست است.

به اثر نادیده گرفتن حل مسئله برای مدت زمانی مشخص را اثر نهفتگی می گویند.